

PROGRAM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH **Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka i Wsparcie Rodziny** Obowiązuje od roku akademickiego: 2021/2022

Część I. Informacje ogólne

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: Wydział Nauk o Edukacji Uniwersytetu w Białymstoku
2. Ogólne cele kształcenia:
Celem studiów podyplomowych jest przygotowanie specjalisty wczesnego wspomaganie rozwoju, który uzyska kompetencje i umiejętności w zakresie:
  - promowania rozwoju i uczenia się dziecka, kluczowej roli rodziny i środowiska w opiece, wychowaniu, edukacji, leczeniu i terapii;
  - zindywidualizowanego wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w ramach wielospecjalistycznego zespołu (wczesne rozpoznawanie potrzeb dziecka i rodziny oraz rozwiązywanie problemów zdrowia i funkcjonowania, warunkujących zaburzenia rozwojowe);
  - współpracy z rodziną i środowiskiem społeczno-wychowawczym we wspomaganie rozwoju;
  - koordynowania prac w zakresie oceny funkcjonalnej i planowania pracy z dzieckiem, jego rodziną i środowiskiem;
  - realizacji zadań w sposób kompleksowy, skoordynowany w środowisku dziecka i rodziny zgodnie ze standardami WWR;
  - koordynacji działań podmiotów międzyresortowych, w celu zsynchronizowana opieki, wsparcia i dostępności;
  - optymalizowania włączenia dziecka i rodziny do lokalnej społeczności, transdyscyplinarnej pracy zespołowej prowadzonej w środowisku.
3. Umiejscowienie studiów w dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty uczenia się: pedagogika, psychologia, nauki medyczne
4. Wskazanie, w jaki sposób w procesie definiowania efektów uczenia się uwzględniono zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego: Program studiów podyplomowych, w tym efekty uczenia się, został przygotowany zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Przygotowanie kadr do pracy zgodnie z opracowanym modelem WWR jest szczególnie istotne dla pracowników placówek systemu oświaty, które będą pełnić funkcje koordynacyjne i wspierające zespoły WWR działające na terenie powiatu, tj. poradni psychologiczno-pedagogicznych i wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. Do pracowników tych jednostek systemu oświaty w pierwszej kolejności chcielibyśmy zaadresować ofertę studiów podyplomowych

5. Liczba semestrów: 4
6. Łączna liczba punktów ECTS umożliwiająca ukończenie studiów podyplomowych: 90
7. Łączna liczba godzin zajęć na studiach podyplomowych: 1065
8. Kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych na poziomie: 7 KRK
9. Zaopiniowano na Radzie Wydziału w dniu: 18.11.2021

Adresaci:

Program studiów podyplomowych w zakresie WWR, tj. przygotowania kadr do roli specjalisty WWR, udzielającego wsparcia rodzinie w jej naturalnym środowisku, pracującego w transdyscyplinarnym zespole wczesnego wspomaganie rozwoju (zwanym dalej zespołem WWR), w skoordynowanej międzysektorowej sieci podmiotów WWR w lokalnej społeczności, jest skierowany do specjalistów z zakresu ochrony zdrowia, pedagogiki, pedagogiki specjalnej, psychologii, rehabilitacji, logopedii, terapii zajęciowej, usług społecznych i innych form terapii. Adresaci studiów podyplomowych reprezentują różne dziedziny wiedzy, dlatego ramowy program tych studiów podyplomowych oparty jest na modułach tematycznych, integrujących treści teoretyczne i praktyczne odnoszące się do kluczowych aspektów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny, ujętych w nowym modelu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.

Wymogi: wykształcenie wyższe (kwalifikacja pełna co najmniej na poziomie 6 KRK uzyskana w systemie szkolnictwa wyższego i nauki (art. 160 ust. 3). Ukończenie studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny naukowej w ramach dziedzin nauk społecznych lub nauk medycznych i nauk o zdrowiu.

Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji:

Osoba posiadająca kwalifikacje do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny będzie mogła znaleźć zatrudnienie w podmiotach prowadzących WWR oraz instytucjach koordynujących WWR na poziomie powiatu.

Absolwent będzie posiadać wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne do pełnienia roli specjalisty wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny we wszystkich rodzajach placówek zajmujących się udzielaniem pomocy dzieciom z zaburzeniami neurorozwojowymi, sensorycznymi, emocjonalnymi, behawioralnymi lub nieprawidłowo kształtującą się osobowością i ich rodzinom.

Osoba mająca kwalifikacje do pracy w zakresie nowego modelu wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny, zgodnie z podstawowym wykształceniem kierunkowym uzyskanym w ramach studiów wyższych oraz kompetencjami w ramach ukończonych studiów podyplomowych, może podjąć zatrudnienie na stanowisku specjalisty wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny w:

- Centrach Dziecka i Rodziny (placówki systemu oświaty, które zgodnie z projektowanymi zmianami będą koordynować wsparcie w ramach nowego modelu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w zakresie wsparcia terapeutycznego i środowiskowego i zastąpią w tej roli wiodące ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze),
- zespołach WWR w jednostkach systemu oświaty realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcie rodziny (obecne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze),
- ośrodkach wczesnej interwencji,
- Specjalistycznych Centrach Wspierających Edukację Włączającą¹,
- w jednostkach pomocy społecznej.

---

¹ Planowane do utworzenia przy specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii.

Podstawy prawne:

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 890).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z 2020 r. poz. 1289).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U. 2017 poz.1635).
- Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie terapii środowiskowej dzieci i młodzieży” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (M.P. poz. 1279).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych (Dz. U. poz. 1412).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280).
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2021 r. poz. 75 i 952).
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329) oraz Uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”(M.P. poz. 1250).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. poz. 1285).
- Warunki kontraktowania świadczeń medycznych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w zakresie rehabilitacji medycznej dzieci z zaburzonym rozwojem psychoruchowym, w tym dotyczącej koordynowanej opieki nad dzieckiem, koordynowanej opieki nad osobami z autyzmem oraz świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży w ramach poziomów referencyjnych.

Część II. Ramowe efekty uczenia się

E.1WW. Przygotowanie merytoryczne

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie zagadnienia:

E.1WW.W1. biomedyczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej:

- biologiczne podstawy rozwoju człowieka, anatomie i fizjologię układu nerwowego, podstawy neurologii, neonatologii, audiologii, okulistyki oraz genetyki;
- zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności, w tym sprzężonych;
- zagadnienia opieki pediatrycznej, zagadnienia opieki pielęgniarki i położnej środowiskowej nad dzieckiem zdrowym i chorym, w tym nad dzieckiem przedwcześnie urodzonym, zagrożonym zaburzeniami rozwoju oraz nad kobietą w ciąży, z ciążą zagrożoną;
- zagadnienia diagnozy pediatrycznej małego dziecka, podstawy fizjoterapii w pracy z małym dzieckiem, a także choroby wieku dziecięcego i choroby przewlekłe u dzieci;

- uwarunkowania zaburzeń neurorozwojowych dzieci; elementy psychiatrii dziecięcej;
- Międzynarodową Statystyczną Klasyfikację Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD);
- Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).

E.1WW.W2. Psychospołeczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej:

- cechy rozwoju dziecka oraz zagrożenia i czynniki ochrony zdrowia dziecka;
- podstawy neuropsychologii; psychologii rozwoju, w tym psychologii prenatalnej;
- etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych;
- psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka;
- czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka;
- społeczny model wsparcia: poznanie i zrozumienie fundamentalnej roli, jaką rodzina, główni opiekunowie i społeczność lokalna, odgrywa w procesie uczenia się i rozwoju małych dzieci;
- zagadnienie niepełnosprawności i zagrożenia niepełnosprawnością;
- biopsychospołeczny model niepełnosprawności;
- rodzaje niepełnosprawności u dzieci i zaburzeń neurorozwojowych, w tym mózgowe porażenie dziecięce, autystyczne spektrum zaburzeń, ADHD i zaburzenia rozwojowe mowy i języka, zaburzenia rozwoju psychoruchowego i intelektualnego;
- problematykę zaburzeń emocji i zachowania u dzieci, psychohigieny, profilaktyki i wczesnego rozpoznawania zaburzeń rozwoju;
- zasady opieki i pielęgnacji, psychoedukacji oraz wsparcia terapeutycznego, środowiskowego i psychospołecznego rodziców lub opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem;
- zasady przeprowadzania treningów umiejętności wychowawczych;
- rolę zabawy i metod aktywizujących w pracy z małym dzieckiem;
- rolę socjalizacji i uspołeczniania dziecka;
- psycholingwistykę rozwojową; zagadnienie kształtowania mowy i języka dziecka, wczesnej nauki czytania i patologii, ryzyka dysleksji, w tym jej diagnozy i terapii;
- rolę wspomaganie rozwoju intelektualnego;
- metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); podstawy języka migowego;
- rolę komputera, mediów i nowych technologii we wspomaganie rozwoju dziecka;
- zasady organizacji opieki i wychowania małego dziecka w Polsce; zasady organizacji, modele i standardy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wczesnej interwencji terapeutycznej;
- strategie oddziaływań terapeutycznych oparte na rekomendowanych praktykach i dowodach naukowych;
- znaczenie działań włączających dla jakości życia dziecka i rodziny.

E.1WW.W3. podstawy rehabilitacji dziecka i wsparcia rodziny

- podstawy rehabilitacji, zasady rehabilitacji dziecka z zaburzeniami funkcji ruchowych, rehabilitacji słuchowej dziecka z niepełnosprawnością słuchową, rehabilitacji i rozwijania umiejętności widzenia dziecka z niepełnosprawnością wzrokową, rehabilitacji i terapii logopedycznej dziecka z zaburzeniami rozwoju mowy i języka, rehabilitacji dziecka z wczesnymi symptomami autystycznego spektrum zaburzeń, rehabilitacji dziecka z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego, rozwoju intelektualnego;
- metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju;
- rolę komunikacji prewerbalnej i niewerbalnej we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka;
- strategie i programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny oraz wczesnej interwencji terapeutycznej.

E.1WW.W4. zasady organizacji, modele i standardy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny oraz wczesnej interwencji terapeutycznej;

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.1WW.U1.

- analizować biomedyczne uwarunkowania wczesnego wspomagania rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej;
- analizować i interpretować biologiczne podstawy rozwoju;
- analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego, podstawy neurologii, audiologii, okulistyki i neonatologii;
- wykorzystywać wiedzę z zakresu podstaw genetyki; określać zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności, w tym sprzężone;
- analizować zakres opieki pediatrycznej nad małym dzieckiem oraz diagnozę pediatryczną małego dziecka, w tym wcześniaka, zagrożonego zaburzeniami rozwoju;
- wykorzystywać podstawy fizjoterapii w pracy z małym dzieckiem; określać wpływ chorób wieku dziecięcego i chorób przewlekłych u dzieci na ich rozwój i realizację WWR.

E.1WW.U2.

- analizować psychospołeczne uwarunkowania wczesnego wspomagania rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej, podstawy neuropsychologii, psychologii rozwoju, w tym psychologii prenatalnej;
- określać etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych; analizować podstawy wiedzy z psychologii klinicznej i psychopatologii małego dziecka;
- określać czynniki i bariery warunkujące rozwój dziecka, jego potencjał oraz zasoby środowiska rodzinnego i pozarodzinnego małego dziecka, niepełnosprawność i zagrożenie niepełnosprawnością oraz rodzaje niepełnosprawności u dzieci;
- określać i analizować zaburzenia neurorozwojowe, w tym dziecięce zaburzenia rozwojowe, mózgowie porażenie dziecięce, autystyczne spektrum zaburzeń, ADHD i zaburzenia językowe; zaburzenia rozwoju psychoruchowego, rozwoju intelektualnego;
- określać i analizować zaburzenia emocji i zachowania u dzieci;
- stosować psychohigienę, profilaktykę i wczesne rozpoznawanie zaburzeń rozwoju;
- planować opiekę i pielęgnację wychowującą małego dziecka;
- planować psychoedukację oraz wsparcie psychopedagogiczne rodziców i opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem;
- planować i realizować treningi umiejętności wychowawczych;
- wykorzystywać zabawę i metody aktywizujące w pracy z małym dzieckiem;
- określać rolę socjalizacji i uspołeczniania dziecka;
- stosować psycholingwistykę rozwojową, stymulować rozwój mowy i języka dziecka;
- określać rolę wspomagania rozwoju intelektualnego, stosować wczesną naukę czytania diagnozować ryzyko dysleksji, jej diagnozę i terapię;
- planować i stosować strategie i metody oddziaływania terapeutycznego we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka, strategie i metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC) oraz znać podstawy języka migowego;
- planować wykorzystanie komputera, mediów i nowych technologii we wspomaganiu rozwoju dziecka;
- analizować organizację opieki i wychowania małego dziecka w Polsce;
- znać organizację, modele i standardy organizacji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz wczesnej interwencji terapeutycznej;
- stosować techniki i formy wsparcia środowiskowego dostosowane do zindywidualizowanych potrzeb dziecka i rodziny.

E1WW.U3.

- analizować podstawy rehabilitacji, analizować przebieg rehabilitacji dziecka z zaburzeniami funkcji ruchowych, rehabilitacji i wychowania słuchowego dziecka z niepełnosprawnością słuchową, rehabilitacji i rozwijania umiejętności widzenia dziecka z niepełnosprawnością wzrokową, rehabilitacji i terapii logopedycznej dziecka z zaburzeniami rozwoju mowy i języka, komunikacji, rehabilitacji dziecka z wczesnymi symptomami autystycznego spektrum zaburzeń, rehabilitacji dziecka z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego i intelektualnego;
- stosować metody diagnozy zaburzeń i oceny nieprawidłowości w rozwoju;
- określać rolę komunikacji prewerbalnej i niewerbalnej we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka;
- realizować strategie i programy oddziaływania terapeutycznego oparte na rekomendowanych praktykach i dowodach naukowych stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji;
- współpracować w zespole WWR z innymi specjalistami z różnych obszarów jakości życia rodziny;
- stosować wiedzę z zakresu prawa dotyczącego dziecka oraz form wsparcia dla rodzin.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

E.1WW.K1. autorefleksji nad rozwojem zawodowym;

E.1WW.K2. wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy sytuacji dziecka i rodziny oraz podejmowania skutecznych działań wspomagających rozwój dziecka i podnoszących jakość życia rodziny.

E.2WW. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

E.2WW.W1.

- profil funkcjonalny dziecka, ocenę funkcjonalną rozwoju dziecka i zasobów rodziny i środowiska;
- zasady postępowania diagnostycznego względem dziecka i rodziny oraz zasobów i jakości środowiska;
- Model ICF – Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia; techniki i narzędzia funkcjonalnej oceny sprawności percepcyjno-motorycznych i poznawczych dziecka małego oraz w wieku przedszkolnym; techniki i narzędzia oceny funkcjonalnej rozwoju emocjonalnego, społecznego i komunikacji dziecka małego oraz w wieku przedszkolnym;
- zasady projektowania kompleksowego wsparcia terapeutycznego dziecka, jego rodziny lub opiekunów, programów i oddziaływań wspomagających i ich ewaluacji, metodykę wieloprofilowego usprawniania i organizacji współpracy w zespole transdyscyplinarnym;
- zasady i metody rozpoznawania potrzeb i zasobów rodziny, zasady tworzenia ekomapy;
- rolę warsztatu pracy specjalisty wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;
- metodykę Wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny (rehabilitacji wieloprofilowego usprawniania dziecka, wsparcie rodziny) opartą na rekomendowanych strategiach i dowodach naukowych;
- metodykę treningu interakcji między małym dzieckiem i rodzicami lub opiekunami; metodykę wczesnej edukacji.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

E.2WW.U1.

- planować, przeprowadzać i analizować diagnozę funkcjonalną we wczesnym wspomaganiu

rozwoju;

- planować, realizować i interpretować wielospecjalistyczną ocenę funkcjonalną rozwoju dziecka, w odniesieniu do klasyfikacji ICF, wiedzy o rozwoju dziecka, uwzględniającą rozpoznanie kliniczne lub zaburzenia, ograniczenia i bariery w rozwoju dziecka, jego potencjał rozwojowy, zasoby środowiska;
- projektować kompleksowe wsparcie terapeutyczne dziecka i jego rodziny;
- planować, realizować i ewaluować programy oddziaływań wspomagających i środowiskowych;
- postępować zgodnie z założeniami metodyki wczesnego wspomaganie rozwoju, wieloprofilowego usprawniania dziecka i organizacji współpracy w zespole transdyscyplinarnym z zastosowaniem strategii oddziaływań terapeutycznych opartych na rekomendowanych praktykach i dowodach naukowych;
- określać rolę warsztatu pracy specjalisty wczesnego wspomaganie rozwoju;
- planować i realizować metodykę treningu interakcji między małym dzieckiem i jego rodzicami lub opiekunami;
- planować i realizować metodykę wczesnej edukacji;
- powiązać treści teoretyczne i praktyczne z sytuacjami życia codziennego na podstawie zdobytej wiedzy.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.2WW.K1. okazywania empatii i szacunku dzieciom potrzebującym wsparcia i pomocy; okazywania zrozumienia i szacunku rodzinie dziecka;
- E.2WW.K2. profesjonalnego rozwiązywania problemów interpersonalnych, konfliktów w grupie rówieśniczej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- E.2WW.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy dotyczącej wspomaganie rozwoju dziecka, wsparcia rodziny oraz organizacji i ewaluacji systemu wsparcia WWR w środowisku;
- E.2WW.K4. współpracy z nauczycielami i specjalistami WWR oraz rodziną dziecka i jego środowiskiem w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy;
- E.2WW.K5. utrzymywania postawy krytycznej i refleksyjnej;
- E.2WW.K6. działania zgodnie z etyką w obronie praw dzieci i rodziny.

E.3WW. Praktyki zawodowe

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.3WW.W1. zadania charakterystyczne dla instytucji realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcie rodziny stanowiące sieć wsparcia WWR;
- E.3WW.W2. organizację, statut i plan pracy instytucji realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcie rodziny stanowiące sieć wsparcia WWR;
- E.3WW.W3. zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w instytucjach i podmiotach realizujących wczesne wspomaganie rozwoju i wsparcie rodziny oraz w pracy środowiskowej; będących w sieci podmiotów WWR;
- E.3WW.W4. wpływ czynników rozwoju dziecka, jego potencjału, zasobów rodziny oraz warunków środowiska społecznego na podejmowane działania w ramach WWR;
- E.3WW.W5. kluczową rolę rodziny dziecka i społeczności lokalnej w procesie uczenia się i rozwoju małych dzieci.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.3WW.U1. interpretować cele i korzyści z prowadzonych różnych form obserwacji, odpowiednio do wieku dziecka, typu zajęć, wyciągać wnioski z obserwacji pracy

nauczycieli, specjalistów, ich interakcji z dziećmi i rodzinami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny, w tym dydaktyczne, opiekuńczo-wychowawcze, terapeutyczne; informacyjne, wspierające;

- E.3WW.U2. wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych, terapeutycznych i środowiskowych;
- E.3WW.U3. zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
- E.3WW.U4. analizować, z pomocą opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk;
- E.3WW.U5. dokonać opisu przypadku (w postaci zanonimizowanej), który zawiera istotne informacje dotyczące dziecka oraz opis głównego problemu rodziny dotyczącego funkcjonowania w różnych obszarach życia; omówić przeprowadzoną przez siebie rozmowę z dzieckiem i/lub jego rodziną/nauczycielami; zinterpretować diagnozę kliniczną lub funkcjonalną (przygotowaną przez siebie lub otrzymaną od innych specjalistów); wyciągać wnioski z zebranych informacji dotyczących zasobów dziecka, jego rodziny i otoczenia; przedstawić propozycje pomocy wraz ze wskazaniem możliwych działań innych specjalistów; przedstawić plan i opis udzielanej przez siebie pomocy lub możliwej do otrzymania w danym systemie/środowisku; przedstawić wnioski i ewaluację/omówienie/ocenę podjętych działań wykonywanych osobiście oraz przez innych specjalistów, którzy byli zaangażowani we wsparcie dziecka;
- E.3WW.U6. powiązać opanowaną wiedzę i umiejętności z rutynowymi czynnościami życia codziennego w środowisku dziecka i rodziny na podstawie wiedzy zdobytej podczas hospitacji, praktyki, seminariów, interwizji i superwizji, z udziałem rodzin objętych WWR oraz specjalistów;
- E.3WW.U7. stosować odpowiednie sposoby kontaktu z dzieckiem, rodziną i jego środowiskiem;
- E.3WW.U8. docenić rolę pozytywnych relacji i interakcji oraz wsparcia jako podstawy działania;
- E.3WW.U9. skorelować treści własnej specjalizacji z wiedzą z innych obszarów, realizacją wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w sposób odpowiedni i znaczący dla każdego dziecka i rodziny.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.3WW.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, specjalistami WWR, dzieckiem, rodziną i jej środowiskiem społecznym w celu poszerzania swojej wiedzy i warsztatu pracy;
- E.3WW.K2. promowania i optymalizowania włączenia w życie społeczne dziecka i rodziny;
- E.3WW.K3. wzmacniania udziału rodziny w procesie WWR oraz zwiększania jej potencjału na wszystkich etapach rozwoju dziecka;
- E.3WW.K4. okazywania szacunku i wzajemności w relacjach z rodzicami oraz w zespole transdyscyplinarnym.

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

Pogram studiów podyplomowych uwzględnia:

- połączenie zajęć teoretycznych i praktycznych obejmujących analizę literatury naukowej, zajęć pokazowych, wymianę doświadczeń przy udziale specjalistów WWR oraz rodzin objętych wsparciem;
- powiązanie teoretycznych i praktycznych zajęć z doświadczeniem pracy w środowisku dziecka i rodziny oraz monitoring pracy z dzieckiem i rodziną w ramach praktyk zawodowych;
- poznanie i wykorzystanie narzędzi oceny funkcjonalnej dziecka oraz badania zasobów rodziny i środowiska, umiejętności dobierania i stosowania strategii wspomagających rozwój dziecka oraz kompleksowego wsparcia rodziny w środowisku, opartych na rekomendowanych praktykach i dowodach naukowych, na podstawie integracji treści modułów tematycznych;
- promowanie współpracy, pracy zespołowej, umiejętności komunikacji, budowania relacji oraz postawy etycznej i postaw samodoskonalenia zawodowego.

Ramowy program studiów podyplomowych obejmuje łącznie 1065 godzin, w tym:

- 180 godzin przeznaczonych na kształcenie kierunkowe (pedagogika specjalna), w tym 60 godz. praktyka zawodowa,
- 885 godzin przeznaczonych jest na przygotowanie merytoryczne i przygotowanie dydaktyczno-metodyczne, praktykę zawodową w ramach specjalności wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, w tym 180 godz. praktyki zawodowej.

Ramowy program studiów podyplomowych obejmuje następujące moduły:

Nazwa modułu:	Łączny wymiar godzin	Liczba punktów w ECTS
C. KSZTAŁCENIE KIERUNKOWE	180	18
C.3 Moduł: Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	60	6
C.5 Moduł: Dydaktyka specjalna	30	4
C. 6 Moduł: Diagnostyka w pedagogice specjalnej	30	4
C.7 Praktyka zawodowa w placówkach edukacyjnych z dziećmi ze SPE	60	4
E.WW. WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA	885	72
E.1WW. Przygotowanie merytoryczne	500	41
Moduł: Model wczesnego wspomaganie rozwoju - założenia, zasady i organizacja	55	4
Moduł: Wsparcie rodziny w modelu wczesnego wspomaganie rozwoju	65	5
Moduł: Biomedyczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	105	9
Moduł: Psychospołeczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej	85	8
Moduł: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi i wspieranie jego rodziny	50	4

Moduł: Podstawy rehabilitacji dziecka z zaburzonym rozwojem psychoruchowym i wspieranie jego rodziny	40	3
Moduł: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową i wspieranie jego rodziny	50	4
Moduł: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzrokową i wspieranie jego rodziny	50	4
E.2WW. Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne	205	17
Moduł: Ocena możliwości i potrzeb dziecka	80	7
Moduł: Wsparcie środowiskowe w WWR	45	3
Moduł: Planowanie procesu WWR	80	7
E.3WW. Praktyki zawodowe	180	14
1. Praktyka zawodowa asystencko-pedagogiczna w zespołach WWR ²	60	4
2. Praktyka zawodowa asystencko-pedagogiczna: indywidualna praca środowiskowa z dzieckiem i rodziną (studium dziecka i rodziny)	120	10
PODSUMOWANIE:		
C. KSZTAŁCENIE KIERUNKOWE	180	18
E.WW. WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA	885	72
Łączna liczba godzin	1065	90

Kształcenie kierunkowe

Moduł: Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Liczba godzin: 60

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	C3W1	Zna podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej, pojęcia cele, zadania, zasady
2	C3W1	Zna kontekst historyczny pedagogiki specjalnej i współczesne tendencje oraz systemy kształcenia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
3	C3W1	Zna skalę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie
4	C3W2	Zna zakresy pedagogiki specjalnej oraz przyczyny, rodzaje niepełnosprawności
5	C3W2	Zna funkcjonalne następstwa niesprawności dla rozwoju dziecka
6	C3W3	Zna regulacje prawne w zakresie kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

²w instytucjach, które zgodnie z projektowanymi zmianami będą koordynować wsparcie w ramach nowego modelu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w zakresie wsparcia terapeutycznego i środowiskowego w systemie oświaty, ochronie zdrowia oraz sektorze pomocy społecznej

7	C3W3	Zna regulacje prawne dotyczące organizacji i prowadzenia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny
8	C3W5	Zna sytuacje rodziny małego dziecka zagrożonego niepełnosprawnością, z niepełnosprawnością
Umiejętności		
1	C3U1	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zasoby środowiska
2	C3U2	Potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
3	C3U5	Potrafi rozpoznać i zinterpretować potrzeby i zasoby rodziny dziecka zagrożonego niepełnosprawnością i z niepełnosprawnością
Kompetencje społeczne		
1	C3K1	Jest gotów do organizowania i udzielania wsparcia dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnością, ich rodzin oraz środowiska pozarodzinnego
2	C3K2	Jest gotów do przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i rodziną
3	C3K3	Jest gotów do ciągłego dokształcania zawodowego
4	C3K4	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z dzieckiem i rodziną dziecka zagrożonego niepełnosprawnością i z niepełnosprawnością
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> – Cele, obszary pedagogiki specjalnej, specjalności, interdyscyplinarny wymiar pedagogiki specjalnej oraz aspekty historyczne. – Założenia biopsychospołecznej koncepcji niepełnosprawności, rodzaje i przyczyny niepełnosprawności. – Zmiany w podejściu do osób z niepełnosprawnością, zmiany w definiowaniu pedagogiki specjalnej. – Prawa podstawowe określone w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka (ang.: UNCRC) oraz Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (ang.: UNCRPD), – Pedagogika specjalna w kontekście zmian(kształcenie specjalne- kształcenie integracyjne edukacja włączająca). – System edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością. – Regulacje prawne w zakresie kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. – Rodzina i środowisko pozarodzinne dziecka z niepełnosprawnością – Dziecko, uczeń, dorosły z niepełnosprawnością w społeczeństwie- integracja i włączenie społeczne. 		

Moduł: Dydaktyka specjalna

Liczba godzin: 30

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych	Wiedza

	(symbol efektu)	
1	C5W1	Zna i rozumie dydaktykę jako naukę teoretyczną i empiryczną, klasyfikacje dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe, dydaktykę specjalną w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym
2	C5W2	Zna i rozumie koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego
3	C5W3	Zna i rozumie organizację procesu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dzieci, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych
		Umiejętności
1	C5U1	Potrafi projektować zajęcia edukacyjne, stosować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej
2	C5U2	Potrafi indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści nauczania do potrzeb dzieci i uczniów, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą
3	C5U3	Potrafi pracować w zespole, pełniąc w nim różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować i realizować złożone działania pedagogiczne.
		Kompetencje społeczne
1	C5K1	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością dydaktyczną
2	C5K2	Jest gotów do wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej
3	C5K3	Jest gotów do samodoskonalenia
		Treści programowe
		<ul style="list-style-type: none"> – Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna, klasyfikacja dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe. – Organizacja procesu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. – Proces edukacyjno-terapeutyczny w aspekcie edukacji i terapii małych dzieci o zaburzonym rozwoju. – Zasady i metody edukacji dziecka o zaburzonym rozwoju. – Zasady oceny i ewaluacji efektywności podejmowanych działań edukacyjno-terapeutycznych.

Moduł: Diagnostyka w pedagogice specjalnej

Liczba godzin: 30

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza

1	C.6.W1.	Zna teoretyczne podstawy diagnozowania w pedagogice specjalnej
2	C.6.W1.	Określa cele, założenia, obszary i cechy diagnozy
3	C.6.W2.	Rozróżnia procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe
4	C.6.W3.	Określa przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju
5	C.6.W4.	Zna modele diagnozowania w pedagogice
6	C.6.W1.	Zna zasady i normy etyczne związane z diagnozowaniem w pedagogice specjalnej
Umiejętności		
1	C.6.U1.	Analizuje dokumenty i prace dziecka i ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz środowiskowych uwarunkowań jego funkcjonowania
2	C.6.U2.	Interpretuje wyniki diagnozy pedagogicznej
3	C.6.U3.	Konstruuje proste narzędzia do diagnozy pedagogicznej
4	C.6.U4.	Planuje ewaluację procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Kompetencje społeczne		
1	C.6.K1.	Wykazuje gotowość przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego
2	C.6.K2.	Jest gotów do podejmowania współpracy z nauczycielami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami, dziećmi i uczniami w poszukiwaniu przyczyn trudności;
3	C.6.K3.	Jest gotów do dzielenia się wiedzą z nauczycielami prowadzącymi zajęcia z dzieckiem lub uczniem i jego rodzicami lub opiekunami na rzecz zapewniania mu optymalnych warunków rozwoju w środowisku włączającym
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> – Podstawy diagnostyki w pedagogice specjalnej. – Cele, założenia i obszary diagnozy. – Cechy diagnozy w pedagogice specjalnej. – Diagnoza rozwojowa i funkcjonalna, ICF. – Diagnoza nozologiczna wg klasyfikacji ICD, DSM. – Procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe. – Orzecznictwo psychopedagogiczne a orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. – Modele diagnozowania w pedagogice. – Diagnoza w planowaniu procesu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. – Uwarunkowania działań diagnostycznych. – Metody, techniki i narzędzia diagnozy pedagogicznej. – Planowanie i konstrukcja narzędzi diagnozy w pedagogice specjalnej. – Postępowanie etyczne w procesie diagnozowania pedagogicznego. 		

Moduł: Praktyka zawodowa w placówkach edukacyjnych z dziećmi ze SPE

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do	Wiedza

	efektów kierunkowych (symbol efektu)	
1	C.7.WW.W1.	Zna specyfikę funkcjonowania przedszkola realizującego WWR, w którym jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji z uwzględnieniem systemu wsparcia w ramach WWR
2	C.7.WW.W2.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i innej placówce systemu oświaty i poza nimi
Umiejętności		
1	C.7.U1.	Potrafi obserwować funkcjonowanie dziecka lub ucznia oraz nauczyciela w przedszkolu
2	C.7.U2.	Potrafi dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych
Kompetencje społeczne		
1	C.7. K1.	Posiada kompetencje do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Przygotowanie merytoryczne

Moduł: Model wczesnego wspomaganie rozwoju - założenia, zasady i organizacja

Liczba godzin: 55

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W2.	Definiuje podstawowe pojęcia wczesna interwencja, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, interwencja kryzysowa.
2	E.1WW.W2.	Zna i rozumie zasady organizacji opieki i wychowania małego dziecka w Polsce.
3	E.1WW.W2.	Zna rozwiązania organizacyjne, modele i standardy wczesnego wspomaganie oraz wczesnej interwencji terapeutycznej stosowane na świecie.
4	E.1WW.W2.	Zna założenia biopsychospołecznej koncepcji niepełnosprawności
5	E.1WW.W2.	Zna możliwości i sposoby zastosowania biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną przez specjalistów na etapie diagnozy, planowania oraz realizowania pracy terapeutycznej.
6	E.1WW.W4.	Zna założenia nowego modelu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w Polsce.
7	E.1WW.W4.	Zna standardy organizacji systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wspierania rodziny (WWR).
8	E.1WW.W4	Zna zakres kompetencji specjalisty WWR i poszczególnych członków zespołu WWR.
9	E.1WW.W2.	Zna modele współpracy zespołu WWR i stosuje je w pracy z dzieckiem i rodziną, wie, jak należy organizować pracę zespołów WWR, zna formy i sposoby działań na rzecz

		podnoszenia jakości pracy zespołów WWR, w tym zadania interwizji i superrewizji, zna metody i narzędzia oceny jakości organizacji pracy zespołu WWR.
10	E.1WW.W2.	Zna założenia treningu interpersonalnego: wie na czym polegają rozmowy, negocjacje oraz poziomy konflikt, jak kontrolować swoje emocje i odczytywać je u innych osób, jak zaplanować i przeprowadzić negocjacje, zna i rozumie zagadnienie psychoedukacji oraz wsparcia psychospołecznego rodziny oraz środowiska pozarodzinnego dziecka z zaburzeniami rozwojowymi, zagrożonego niepełnosprawnością i ze stwierdzoną niepełnosprawnością, zna i rozumie zasady przeprowadzania treningów umiejętności interpersonalnych w pracy z rodziną oraz w zespole WWR.
11	E.1WW.W2.	Zna swoje zasoby (możliwości i ograniczenia) w zakresie prowadzenia wsparcia dziecka i rodziny, począwszy od jego planowania, zarządzania ryzykiem po fazę realizacji i wdrożenia danego rozwiązania w organizacji WWR.
		Umiejętności
1	E.1WW.U2.	Potrafi opisać organizację, modele i standardy wczesnego wspomaganie oraz wczesnej interwencji terapeutycznej, założenia nowego modelu organizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w działaniach międzysektorowych.
2	E.1WW.U2.	Potrafi dokonać analizy organizacji opieki i wychowania małego dziecka i systemu wsparcia rodziny w Polsce.
3	E.1WW.U2.	Potrafi zastosować założenia biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną oraz środowiskiem pozarodzinnym.
4	E.1WW.U2.	Rozumie oraz potrafi wyjaśnić znaczenie transdyscyplinarnego, kompleksowego podejścia w procesie wspomaganie rozwoju małego dziecka oraz umie wskazać zależności między obszarami działań.
5	E.1WW.U2.	Potrafi organizować pracę w zespołach WWR, przy uwzględnianiu poszczególnych modeli współpracy, potrafi ocenić jakość organizacji pracy zespołu WWR, potrafi dostosowywać modele współpracy zespołu WWR do potencjału rozwojowego, potrzeb i zasobów dziecka i rodziny oraz środowiska pozarodzinnego.
6	E.1WW.U2.	Potrafi pracować w zespole WWR: obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków zespołu, rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością, rozumie samego siebie oraz rozmówców przez poszerzenie wiedzy i świadomości na temat umiejętności miękkich niezbędnych w komunikacji, wyjaśnia i przekazuje w sposób zrozumiały informacje dotyczące profilu funkcjonalnego dziecka, oceny funkcjonalnej, ekomapy, założeń indywidualnego planu wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny (IPWWR), potrafi świadomie wykorzystać wiedzę w zakresie wsparcia informacyjnego, emocjonalno-społecznego, określenia w porozumieniu z rodziną i zespołem celów i strategii WWR, negocjacji, rozwiązywania problemów, zachowania w sytuacji

		kryzysowej oraz propagowania integracji i włączenia społecznego dziecka i rodziny oraz ich środowiska.
		Kompetencje społeczne
1	E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
2	E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności. Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka i wsparcia rodziny i jego środowiska pozarodzinnego.
3	E.1WW.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej specjalisty WWR, wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej, dostrzega potrzebę samodoskonalenia się.
4	E.1WW.K2.	Jest gotów do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad od członków zespołu w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.
5	E.1WW.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań i podejmowania odpowiedzialności oraz wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne i społeczne.
6	E.1WW.K3.	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i realizację zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny. Ma przekonanie o skuteczności stosowania metodyk projektowych.

Treści programowe

- Wczesna interwencja a wczesne wspomaganie rozwoju jako kompleksowa, skoordynowana pomoc dziecku i rodzinie - pojęcia, założenia, zadania i funkcje.
- Założenia koncepcyjne biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności.
- Możliwości i sposoby zastosowania biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną przez specjalistów na etapie poznania zasobów dziecka i rodziny, oceny, planowania oraz realizowania pracy terapeutycznej.
- Organizacja, modele i standardy wczesnego wspomaganie oraz wczesnej interwencji terapeutycznej na świecie i w Polsce.
- Organizacja opieki i wychowania małego dziecka i systemu wsparcia rodziny w Polsce.
- Standardy organizacji systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wspierania rodziny (WWR).
- Profil kompetencyjny zespołu WWR i specjalisty WWR (wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny).
- Modele współpracy specjalistów i ich zastosowanie we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka i rodziny, zasady i sposoby organizacji pracy zespołów WWR, metody i sposoby diagnozowania i podnoszenia jakości współpracy specjalistów WWR.
- Trening interpersonalny: budowanie zaufania w grupie, umiejętności rozpoznawania i kontrolowania emocji, komunikacja interpersonalna (aktywne słuchanie, parafrazowanie, przekazywanie informacji zwrotnych, klaryfikacja), rozwiązywanie konfliktów, asertywność, granice w relacjach międzyludzkich, radzenie sobie ze stresem, relaksacja i wizualizacja.

- Założenia oraz przebieg superrewizji i interwizji we wczesnym wspomaganiu rozwoju.

Moduł: Wsparcie rodziny w modelu wczesnego wspomagania rozwoju

Liczba godzin: 65

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W2	Zna założenia systemowego ujęcia rodziny oraz modelu skoncentrowanego na rodzinie.
2	E.1WW.W2	Zna założenia modelu społecznego wsparcia w środowisku, w którym funkcjonuje rodzina.
3	E.1WW.W2	Zna specyfikę rodziny małego dziecka (jako środowiska wychowawczego), jej zadania i znaczenie.
4	E.1WW.W3	Zna podstawowe zasady współpracy z rodziną uwzględniając przy tym, możliwości i potrzeby poszczególnych jej członków (matek, ojców, rodzeństwa).
5	E.1WW.W3	Zna metody, techniki, narzędzia służące do rozpoznania potrzeb i zasobów rodzinnych.
6	E.1WW.W2	Zna możliwości wykorzystywania zasobów rodzinnych oraz środowiska pozarodzinnego w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.
7	E.1WW.W2	Zna podstawowe metody, techniki i narzędzia oceny relacji pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz środowiskiem pozarodzinnym.
8	E.1WW.W2	Zna zasady budowania relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
9	E.1WW.W2	Zna i rozumie zagadnienie psychoedukacji oraz wsparcia psychopedagogicznego rodziców lub opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem, z zaburzeniami rozwojowymi, ze stwierdzoną niepełnosprawnością
10	E.1WW.W2	Zna i rozumie zasady przeprowadzania treningów umiejętności wychowawczych
11	E.1WW.W2	Zna standardy bycia z rodziną w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny, zgodnie z przyjętym modelem skoncentrowanym na rodzinie.
12	E.1WW.W2	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą procesów komunikacji interpersonalnej (w rodzinie)
13	E.1WW.W2	Posiada wiedzę na temat mechanizmów transmisji oddziaływań rodzicielskich.
14	E.1WW.W3	Wie, jak należy rozpoznawać i określać zasoby rodzinne, zna oowiązania organizacyjne,
15	E.1WW.W2	Zna modele funkcjonowania rodziny małego dziecka, w tym dziecka z zaburzeniami rozwojowymi w środowisku społecznym, adekwatnie do sytuacji w jakiej się znajduje.
Umiejętności		
1	E.1WW.U2	Potrafi wykorzystywać systemowe ujęcia rodziny oraz założenia modelu skoncentrowanego na rodzinie w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.

2	E.1WW.U2	Potrafi rozpoznawać potrzeby oraz zasoby rodzinne, zestawiać dane istotne dla przygotowania ekomapy rodziny i środowiska pozarodzinnego.
3	E.1WW.U2	Potrafi znaleźć sposoby i drogi oddziaływań do zaspokajania potrzeb rodziny.
4	E.1WW.U2	Potrafi wykorzystywać i rozwijać zasoby rodzinny w procesie diagnostyczno-terapeutycznym.
5	E.1WW.U2	Potrafi organizować pracę w zespołach WWR, przy uwzględnianiu poszczególnych modeli współpracy, potrafi ocenić jakość organizacji pracy zespołu WWR, potrafi dostosowywać modele współpracy zespołu WWR do potrzeb dziecka i rodziny oraz ich środowiska pozarodzinnego.
7	E.1WW.U2	Potrafi analizować sytuacje życia rodzin w powiązaniu z teoretycznym podejściem i uwarunkowaniami socjalno-bytowymi z uwzględnieniem potrzeb dziecka.
8	E.1WW.U2	Posiada umiejętności w zakresie przekazywania informacji dotyczących profilu funkcjonalnego dziecka, wyników oceny funkcjonalnej oraz propozycji działań wspierających dziecko i rodzinę, określonych w indywidualnym planie wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny (IPWWR).
9	E.1WW.U2	Potrafi planować psychoedukację oraz wsparcie psychopedagogiczne rodziców i opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem.
10	E.1WW.U2	Potrafi planować i realizować treningi umiejętności wychowawczych, społecznych, których celem jest zwiększenie potencjału rodziny, integracja i włączenie społeczne.
11	E.1WW.U2	Posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście koncepcji naukowych, udokumentowanych badaniach naukowych.
12	E.1WW.U2	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością oraz zespołu WWR.
Kompetencje społeczne		
1	E.1WW.K2	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy sytuacji wewnątrz rodziny oraz jej miejsca w środowisku.
2	E.1WW.K1	Ma świadomość wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej, opiekuńczo- wychowawczej funkcji wobec dziecka.
3	E.1WW.K2	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym i poza rodzinnym.
4	E.1WW.K1	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy z różnych obszarów dyscyplin. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
5	E.1WW.K1	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka i wsparcia rodziny.
6	E.1WW.K2	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego oraz rodziną dziecka

		w zakresie opracowania profilu funkcjonalnego dziecka, ekomapy rodziny, oceny funkcjonalnej i IPWWR.
7	E.1WW.K2	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> – Modele funkcjonowania rodziny małego dziecka, systemowe ujęcie rodziny. – Model skoncentrowany na rodzinie i model społecznego wsparcia w środowisku. – Czynniki warunkujące funkcjonowanie rodziny małego dziecka. – Funkcje i zadania rodziny małego dziecka zagrożonego niepełnosprawnością lub ze zdiagnozowaną niepełnosprawnością, typy wsparcia rodziny. – Ocena zasobów rodziny i ich wykorzystanie w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny - ekomapa. – Rodzina w procesie terapeutycznym zasady planowania międzysektorowego wsparcia rodziny w środowisku, w tym piecza zastępcza. – Poznanie rodziny - analiza strategii, technik i narzędzi badawczych. – Metodyka pracy z rodziną dziecka zagrożonego lub z niepełnosprawnością. – Kształtowanie relacji wewnątrz rodziny: więź emocjonalna, spójność rodziny, adaptacja do sytuacji, elastyczność w przystosowaniu się rodziny, budowa wzajemnego zaufania, autonomia i integracja przy poszanowaniu indywidualności każdego członka rodziny. – Proces komunikacji w rodzinie i z rodziną (zasady i sposoby przekazywania informacji, zasady planowania rozmów z wykorzystaniem technik komunikacji interpersonalnej). – Wsparcie emocjonalne i społeczne rodziny w zespole WWR (rola wsparcia, typy wsparcia, programy wsparcia, zasady udzielania wsparcia, spójność działań zespołu WWR). – Organizacja życia rodziny z małym dzieckiem – zasady zgodności, jasności i konsekwencji w zakresie obowiązujących ról i reguł w rodzinie oraz jasnego wyznaczania granic w procesie terapeutycznym dziecka, zasoby rodziny a zasoby środowiska - skorelowanie działań. – Treningi umiejętności wychowawczych – rodzaje, zasady, sposoby przeprowadzania. 		

Moduł: Biomedyczne podstawy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Liczba godzin: 105

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W1.	Zna i rozumie biologiczne podstawy rozwoju, anatomię i fizjologię układu nerwowego, narządów zmysłów, posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń neurorozwojowych i sensorycznych u małego dziecka, zna podstawy neuropsychologii.
2	E.1WW.W1.	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę dotyczącą zakresu opieki pediatrycznej nad dzieckiem zdrowym i chorym, w tym wcześniakiem oraz opieki pielęgniarki i położnej środowiskowej, opieki specjalistycznej, m.in. w zakresie genetyki, neonatologii, neurologii dziecięcej, psychiatrii dziecięcej, fizjoterapii, okulistyki, audiologii i laryngologii.
3	E.1WW.W1.	Zna rodzaje i zakres badań oraz programów profilaktyki rozwoju dziecka oraz zna zadania i rolę lekarzy podstawowej opieki

		zdrowotnej, pielęgniarki i położnej środowiskowej i lekarzy specjalistów w zespole WWR.
4	E.1WW.W1.	Zna zakres badań podstawowych i specjalistycznych oraz ich znaczenie w procesie diagnostycznym i oceny funkcjonalnej oraz planowaniu postępowania terapeutycznego, szczególnie w odniesieniu do określenia przyczyn i miejsca zaburzeń (struktury i funkcji ciała), mających wpływ na podejmowane przez dziecko aktywności.
5	E.1WW.W1.	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę na temat przyczyn, rodzajów i stopni uszkodzenia CUN z uwzględnieniem Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Programów Zdrowotnych ICD oraz Międzynarodowej Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia ICF.
6	E.1WW.W1.	Zna rodzaje i kryteria zaburzeń neurorozwojowych i psychicznych pojawiających się w okresie noworodkowym, niemowlęcym i poniemowlęcym, wczesnodziecięcym, zna i rozumie znaczenie rozpoznania klinicznego (diagnozy nozologicznej) w procesie oceny funkcjonalnej dziecka oraz w planowaniu wsparcia terapeutycznego i środowiskowego.
		Umiejętności
1	E.1WW.U1.	Potrafi dokonać charakterystyki zadań lekarza pediatry w profilaktyce pierwotnej i wtórnej oraz lekarzy ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (m.in. neurologa, genetyka, audiologa, okulisty, psychiatry dziecięcego, lekarza rehabilitacji medycznej).
2	E.1WW.U1.	Potrafi analizować i interpretować biologiczne podstawy rozwoju; analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego, wykorzystywać wiedzę z zakresu podstaw neonatologii, genetyki, neurologii, fizjoterapii, psychiatrii dziecięcej, okulistyki i laryngologii w określeniu uwarunkowań zaburzeń funkcji i aktywności dziecka, mających wpływ na jego funkcjonowanie i rozwój oraz jakość życia rodziny.
3	E.1WW.U1.	Nabywa umiejętności diagnozy różnicowej zaburzeń psychicznych wieku rozwojowego i zaburzeń wynikających z dysfunkcji OUN nabytych w okresie prenatalnym, okołoporodowym, postnatalnym, wczesnodziecięcym, potrafi określić sygnały ostrzegawcze w przebiegu rozwoju małego dziecka.
4	E.1WW.U1.	Potrafi scharakteryzować choroby wieku dziecięcego i choroby przewlekłe u dzieci, oraz zaburzenia rozwojowe pojawiające się w okresie noworodkowym, niemowlęcym i poniemowlęcym, wczesnodziecięcym, w tym w zakresie reakcji na bodźce, zachowania, emocji, więzi, interakcji społecznych, komunikacji i procesów poznawczych, potrafi przedstawić ich etiopatogenezę i objawy kliniczne używając odpowiedniej terminologii, wskazać ubytki struktury i funkcji organizmu, powiązać je ze zmianą aktywności codziennej dziecka i jego uczestnictwem w życiu społecznym.
5	E.1WW.U1.	Potrafi scharakteryzować przebieg badania pediatrycznego, neurologicznego oraz w zakresie psychiatrii dziecięcej.
6	E.1WW.U1.	Stosuje prawidłowo terminy określające najczęstsze zespoły objawów zaburzeń rozwojowych u dziecka.

Kompetencje społeczne		
1	E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym, ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
2	E.1WW.K1.	Jest gotów do poszukiwania źródeł wiedzy dotyczących biomedycznych uwarunkowań rozwoju małego dziecka, mających na celu poznanie i wyjaśnienie powiązań między uszkodzeniem struktury ciała i funkcji ciała a psychospołeczno-motorycznym funkcjonowaniem dziecka.
3	E.1WW.K1.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności, ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka i wsparcia rodziny i jego środowiska pozarodzinnego.
4	E.1WW.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej specjalisty WWR, wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej, dostrzega potrzeby samodoskonalenia się.
5	E.1WW.K1.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań, podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania wspierające, edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
6	E.1WW.K2	Wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy zdarzeń pedagogicznych

Treści programowe

- Pediatria opieka nad małym dzieckiem w tym opieka neonatologiczna, opieka pielęgniarki i położnej środowiskowej, profilaktyka pediatryczna - bilanse zdrowia, szczepienia ochronna, psychohigiena-charakterystyka, sygnały ostrzegawcze w rozwoju dziecka.
- Wczesniactwo - charakterystyka, zagrożenia, zadania opieki neonatologicznej, zaburzenia w okresie noworodkowych, aranżacja środowiska.
- Opieka specjalistyczna nad dzieckiem z zaburzeniami rozwojowymi: cele, przebieg, wskazania do konsultacji, diagnoza i procedury postępowania, choroby wieku dziecięcego i choroby przewlekłe u dzieci oraz zaburzenia rozwojowe pojawiające się w okresie noworodkowym, niemowlęcym i ponimowlęcym, wczesnodziecięcym, w tym w zakresie reakcji na bodźce, zachowania, emocji, więzi, interakcji społecznych, komunikacji i procesów poznawczych.
- Standardy opieki nad kobietą w ciąży, noworodkiem i opieki pediatrycznej.
- Elementy neuropsychologii klinicznej dziecka - anatomia, funkcja, mechanizmy układu nerwowego, dysfunkcje i deficyty neuropsychologiczne w wybranych zaburzeniach neurorozwojowych, metody diagnozy neuropsychologicznej.
- Elementy neurologii dziecięcej: neurologiczna opieka nad małym dzieckiem - założenia, zakres i zadania, ocena neurorozwojowa dziecka, charakterystyka zaburzeń neurologicznych wieku dziecięcego, rokowania w leczeniu, zasady postępowania terapeutycznego.
- Elementy genetyki klinicznej, poradnictwo genetyczne dla rodzin, genetyczne uwarunkowania zaburzeń rozwojowych dziecka, zespoły zaburzeń.
- Elementy psychiatrii dzieci i młodzieży, poradnictwo i ochrona zdrowia psychicznego dziecka, opieka i wsparcie rodziny, klasyfikacja i charakterystyka zaburzeń psychicznych i neurorozwojowych w okresie niemowlęctwa i wczesnego dzieciństwa (0-3).

- Fizjoterapia pediatryczna: uwarunkowania rozwoju ruchowego, zaburzenia napięcia i kontroli pozycji i postawy, metody oceny rozwoju psychomotorycznego małego dziecka, rola fizjoterapeuty w zespole WWR.
- Pierwsza pomoc przedmedyczna pediatryczna.
- Rola zespołu medycznego w zespole trans dyscyplinarnym WWR.

Moduł: Psychospołeczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej

Liczba godzin: 85

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W2.	Zna główne założenia biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności.
2	E.1WW.W2.	Zna główne założenia modelu skoncentrowanego na rodzinie, pracy opartej na rutynach (RBM).
3	E.1WW.W2.	Zna możliwości i sposoby zastosowania biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną przez specjalistów na etapie diagnozy, planowania oraz realizowania pracy terapeutycznej.
4	E.1WW.W2.	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii i pedagogiki uczenia się małego dziecka
5	E.1WW.W2.	Zna i rozumie etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych w kontekście biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności.
6	E.1WW.W2.	Zna psychologię rozwoju, w tym psychologię prenatalną, psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka.
7	E.1WW.W2.	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę z zakresu psychologicznych i społecznych teorii rozwoju dziecka oraz rozumie ich uwarunkowania w procesie WWR w odniesieniu do klasyfikacji ICF.
8	E.1WW.W2.	Zna i rozumie konteksty zdrowia oraz uwarunkowania rozwoju dziecka.
9	E.1WW.W2.	Zna oraz charakteryzuje mechanizmy uczenia się małego dziecka i teorie uczenia się.
10	E.1WW.W2.	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu teorii przywiązania, zna i rozumie mechanizmy zaburzeń więzi, ma podstawową, uporządkowaną wiedzę z teorii przywiązania i jej zastosowania w pracy z dzieckiem i rodziną.
11	E.1WW.W3.	Zna elementarną terminologię używaną w psycholingwistyce, rozumie jej zastosowanie w procesie wspomaganie rozwoju dziecka w zakresie komunikacji funkcjonalnej werbalnej i niewerbalnej, zna i rozumie zagadnienie kształtowania mowy i języka dziecka, ma uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju mowy dziecka, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz wiedzę dotyczącą klasyfikacji zaburzeń rozwoju mowy i języka.

12	E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie niepełnosprawności i zagadnienie zagrożenia niepełnosprawnością.
13	E.1WW.W2.	Zna strategie i techniki w modelu behawioralno-poznawczo-rozwojowym w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną.
14	E.1WW.W3.	Zna psychopedagogiczne metody wspomagania rozwoju percepcyjno-motorycznego wykorzystywane w procesie terapeutycznym dziecka z opóźnieniem rozwoju psychoruchowego.
Umiejętności		
1	E.1WW.U2.	Potrafi zastosować założenia biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną.
2	E.1WW.U2.	Umie dokonać oceny miejsca dziecka i rodziny w ujęciu systemowym w nawiązaniu do biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności
3	E.1WW.U2.	Potrafi określić czynniki warunkujące rozwój dziecka na podstawie znajomości koncepcji rozwoju człowieka.
4	E.1WW.U2.	Rozumie oraz potrafi wyjaśnić znaczenie międzysektorowego i transdyscyplinarnego podejścia w procesie wspomagania rozwoju małego dziecka oraz umie wskazać zależności między obszarami działań.
5	E.1WW.U2.	Potrafi analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy wczesnego wspomagania rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej.
6	E.1WW.U2.	Potrafi analizować psychologię rozwoju, w tym psychologię prenatalną; potrafi analizować psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka.
7	E.1WW.U1.	Potrafi określać etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych, w tym zaburzenia więzi i komunikacji u dziecka i mechanizmy ich powstawania.
8	E.1WW.U2.	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji aktywności małego dziecka, potrafi określić i scharakteryzować fazy rozwoju mowy dziecka, zachowań komunikacyjnych, uzasadnić ich znaczenie w nabywaniu kompetencji kluczowych.
9	E.1WW.U2.	Potrafi określać czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka, niepełnosprawność i zagrożenie niepełnosprawnością, rodzaje niepełnosprawności u dzieci.
10	E.1WW.U2.	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój z dzieckiem w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym, wczesnodziecięcym.
11	E.1WW.U2.	Potrafi organizować sytuacje dydaktyczne prowokujące do samoaktywności i twórczego poszukiwania rozwiązań edukacyjnych oraz wspierające rodziców i dzieci w samodzielności w zdobywaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w tym umiejętności projektowania działań wspierających włączenie społeczne dziecka i rodziny.
12	E.1WW.U3.	Potrafi planować i stosować metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganiu rozwoju.
Kompetencje społeczne		
1	E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy sytuacji zdarzeń rehabilitacyjnych i terapeutycznych w ramach działań WWR.

2	E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
3	E.1WW.K1.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka i rozwijania potencjału rodziny.

Treści programowe

- Możliwości i sposoby zastosowania biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną przez specjalistów na etapie diagnozy, planowania oraz realizowania wsparcia WWR.
- Rozwój prawidłowy a rozwój zakłócony - czynniki warunkujące rozwój dziecka oraz programy wczesnej stymulacji (czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka), w tym system przywiązaniowy w cyklu życia oraz w kontekście trudności w uczeniu się.
- Zaburzenia rozwojowe - opóźnienie rozwoju - niepełnosprawność: etiologia, typy, rodzaje.
- Rozpoznanie kliniczne a zaburzeniu funkcjonowania małego dziecka - sygnały ostrzegawcze.
- Wieloprofilowość oddziaływań stymulacyjnych w procesie wspomagania rozwoju, analiza sfer rozwoju: rozwój percepcyjno-motoryczny, poznawczy, w zakresie komunikacji i emocjonalno-społeczny małego dziecka, wzajemne uwarunkowania zaburzeń - profilaktyka pierwotna i wtórna.
- Proces uczenia małego dziecka wieku 0-6 lat – mechanizmy uczenia w aspekcie teorii J. Piageta, L. Wygotskiego, M. Montessori, modele wspomagania rozwoju w procesie uczenia.
- Teoria przywiązania, podstawowe założenia, style przywiązania, praca z dzieckiem w zależności od stylu przywiązania, zaburzenia więzi u dzieci, profesjonalna opieka nad dziećmi z zaburzeniami więzi, wspieranie rozwoju bezpiecznej więzi – wskazówki dla rodziców, nauczycieli, opiekunów.
- Psycholingwistyka ogólna i rozwojowa - wybrane teorie przyswajania języka przez dziecko, periodyzacja procesu przyswajania języka przez dziecko, rozwój mowy i zachowań komunikacyjnych małego dziecka: okres prelingwalny, przyswajanie systemu fonetyczno- fonologicznego, rozwój fleksji i składni, słownictwa, umiejętności w zakresie proktokonwersacji, cechy charakterystyczne wypowiedzi dzieci we wczesnym okresie nabywania języka (na podstawie analizy materiałów zapisanych), klasyfikacja zaburzeń rozwoju mowy i języka, kryteria diagnostyczne, sygnały ostrzegawcze w rozwoju mowy, języka i komunikacji.
- Rodzicielstwo bliskości.
- Strategie, techniki i narzędzia pracy terapeutycznej z dziećmi wspierające właściwy rozwój relacji przywiązaniowych i komunikacji funkcjonalnej.
- Strategie i techniki w modelu behawioralno-poznawczo-rozwojowym w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną, wspierające uczestnictwo i włączenie społeczne dziecka i rodziny.
- Psychopedagogiczne metody wspomagania rozwoju percepcyjno-motorycznego wykorzystywane w procesie terapeutycznym dziecka z opóźnieniem rozwoju psychoruchowego.
- Teorie rozwojowe procesu uczenia małego dziecka w praktyce: budowania strategii zajęć wspomagających rozwój dziecka w codziennych aktywnościach (opartych na rutynie RBM), włączenie społeczne dziecka w grupie rówieśniczej, przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole oraz aktywne wsparcie adaptacji dziecka do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.
- Zabawa – teorie, rozwój i formy zabawy, zabawa jako kluczowa aktywność w uczeniu się w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny, budowania wzajemnych relacji.

Moduł: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi i wspieranie jego rodziny

Liczba godzin: 50

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W2.	Zna i rozumie uwarunkowania zaburzeń neurorozwojowych, w tym zaburzeń ze spektrum autyzmu, zaburzeń komunikacji, zaburzeń emocji i zachowania.
2	E.1WW.W2.	Zna mechanizmy zaburzeń przetwarzania sensorycznego oraz integracji percepcyjno-motorycznej u dziecka.
3	E2.WWW.W1.	Zna i rozumie założenia wieloprofilowego wspomaganie rozwoju dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi w okresie niemowlęcym i poniemowlęcym, wczesnodziecięcym, w tym koncepcje strategii terapeutycznych stosowane w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną.
4	E.1WW.W2.	Zna i rozumie podstawy wczesnej interwencji logopedycznej dziecka z zaburzeniami karmienia, więzi i rozwoju komunikacji funkcjonalnej, w tym komunikacji językowej, zna rolę komunikacji prewerbalnej i niewerbalnej we wczesnym wspomaganie rozwoju, zna mechanizm powstawania zaburzeń mowy i komunikacji z uwzględnieniem podstawowych czynności fizjologicznych w zakresie jedzenia.
5	E.1WW.W2.	Zna główne założenia komunikacji alternatywnej i wspomagającej w procesie rozwoju komunikacji małego dziecka oraz w procesie włączenia społecznego dziecka.
6	E.1WW.W2.	Zna prawidłowy przebiegu oceny funkcjonalnej rozwoju dziecka oraz zasobów rodziny i środowiska pozarodzinnego, ukierunkowanego na dobór strategii komunikacyjnych
7	E.1WW.W2.	Zna metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC), podstawy języka migowego, narzędzia i strategie komunikacyjne wspierające rozwój mowy i zachowania komunikacyjne.
8	E.1WW.W2.	Zna rolę środowiska społecznego we włączeniu dziecka do aktywności uczestnictwa i współdziałania.
9	E.1WW.W2.	Zna rodzaje niepełnosprawności u dzieci i zaburzeń neurorozwojowych.
Umiejętności		
1	E.1.WW.U2.	Potrafi określać i analizować zaburzenia neurorozwojowe, w tym zaburzenia ze spektrum autyzmu, zaburzenia komunikacji, zaburzenia emocji i zachowania, zaburzenia rozwoju intelektualnego, potrafi dokonać charakterystyki obszarów kluczowych oraz analizy zachowań dziecka z uwzględnieniem podejścia behawioralno-poznawczo-rozwojowego.
2	E.2.WW.U1.	Potrafi dokonać oceny umiejętności komunikacyjnych dziecka w aspekcie zachowań niewerbalnych - opracować profil umiejętności komunikacyjnych małego dziecka oraz ocenę

		zasobów w tym potencjału i barier środowiska, w którym dziecko i rodzina funkcjonuje.
3	E.1.WW.U2.	Potrafi omówić założenia komunikacji wspomagającej i alternatywnej z rodzicami.
4	E.1.WW.U2.	Potrafi właściwie dobrać strategie komunikacyjne, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój komunikacji z dzieckiem z w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym, uwzględniając poziom funkcjonowania dziecka do realizacji w domu oraz środowisku pozarodzinnym, w tym przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego.
5	E.1.WW.U2.	Potrafi stosować strategie komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC), z zastosowaniem metod i technik AAC.
6	E.1.WW.U2.	Potrafi analizować przebieg rehabilitacji dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi.
7	E.1.WW.U2.	Potrafi realizować programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka i wczesnej interwencji.
8	E.1.WW.U3.	Potrafi planować i realizować zajęcia z zastosowaniem metod oddziaływania psychopedagogicznego we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi.
9	E.1.WW.U3.	Potrafi stosować ćwiczenia i zabawy stosownie do przyjętej strategii postępowania w edukacji i terapii dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi.
10		Potrafi określić cele i zadania wczesnej interwencji logopedycznej
11	E.1.WW.U3.	Potrafi zastosować prawidłowe pozycjonowanie dziecka, wykonać masaż logopedyczny oraz dobrać i przeprowadzić trening karmienia, udzielić wsparcia informacyjnego i terapeutycznego w zakresie czynności fizjologicznych (ssanie, połykanie, gryzienie, oddech) dziecku w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym oraz jego rodzinie.
Kompetencje społeczne		
1	E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
2	E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych sytuacji dziecka i rodziny oraz podejmowania skutecznych działań wspomagających rozwój dziecka i podnoszących jakość życia rodziny.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> - Dziecko z zaburzeniami neurorozwojowymi, zaburzeniami emocji i zachowania – profil funkcjonalny dziecka, z uwzględnieniem diagnozy kryterialnej według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-11), klasyfikacji diagnostycznej zaburzeń psychicznych i rozwojowych w okresie niemowlęctwa i wczesnego dzieciństwa DC:0-3, w kontekście ICF. - Uwarunkowania zaburzeń neurorozwojowych a udokumentowane naukowo strategie postępowania terapeutycznego. - Wielospecjalistyczna ocena funkcjonalna dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi, w tym z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, zaburzeniami komunikacji, zaburzeniami emocji i zachowania, zaburzeniami rozwoju intelektualnego. 		

- Wczesna interwencja logopedyczna - cele i zadania w czynnościach codziennych rodziny, czynniki wspierające, opóźniające i zaburzające możliwości oraz umiejętności prelingwalne noworodka, niemowlęcia i małego dziecka, opieka i pielęgnacja noworodka i niemowlęcia jako czynności wspierające rozwój mowy, wpływ zaburzeń karmienia i dysfagii na rozwój dziecka, opieka i pielęgnacja noworodka i niemowlęcia jako czynności wspierające możliwości rozwoju mowy oraz zabezpieczające przed rozwijaniem zaburzeń karmienia, dobór metod i akcesoriów wspierających rozwój strefy orofacjalnej podczas karmienia, współpraca z innymi specjalistami w ramach prowadzonej terapii i postępowania profilaktycznego, współpraca z rodzicami w zakresie wspierania rozwoju intencji komunikacji u dziecka, treningi pozycjonowania dziecka oraz treningi pielęgnacji i karmienia, poradnictwo laktacyjne.
- Komunikacja alternatywna i wspomagająca (AAC), poziomy komunikacji AAC, profil funkcjonalny umiejętności komunikacyjnych, zastosowanie wspomagających i alternatywnych metod komunikacji, strategie pracy nad kluczowymi umiejętnościami w komunikacji (intencja, personalizacja, naprzemiennosc, proszenie, dokonywanie wyboru, współdziałanie), planowanie pracy z dzieckiem AAC, rodzaje, dobór oraz wykorzystanie środków technicznych do komunikacji dwustronnej dziecka z otoczeniem i otoczenia z dzieckiem.

Moduł: Podstawy rehabilitacji dziecka z zaburzonym rozwojem psychoruchowym i wspieranie jego rodziny

Liczba godzin: 40

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W2.	Ma elementarną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie w pracy z małym dzieckiem.
2	E.1WW.W2.	Zna normy rozwoju sprawności psychofizycznych w odniesieniu do klasyfikacji ICF oraz zasady stosowania technik rehabilitacji małego dziecka.
3	E.1WW.W2.	Zna cele i założenia ergoterapii małego dziecka
4	E.1WW.W3.	Ma elementarną wiedzę dotyczącą metod i technik fizjoterapii pediatrycznej w rehabilitacji ruchowej oraz ich zastosowania w codziennym procesie wspomagania rozwoju dziecka w domu i placówce.
5	E.1WW.W2.	Zna cele i założenia właściwej pielęgnacji wrażliwej małego dziecka.
Umiejętności		
1	E.1WW.U1. E.1WW.U3.	Potrafi analizować podstawy rehabilitacji oraz przebieg rehabilitacji dziecka z zaburzeniami funkcji ruchowych.
2	E.1WW.U3.	Potrafi scharakteryzować metody i techniki neurorozwojowe w rehabilitacji pediatrycznej.
3	E.1WW.U3.	Potrafi realizować strategie , techniki i programy oddziaływania terapeutycznego stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji, zgodnie z aktualnym stanem wiedzy i badań naukowych.
4	E.1WW.U2.	Potrafi planować opiekę i pielęgnację wychowującą małego dziecka. Potrafi prawidłowo zastosować pozycje ułożenia oraz wykonać czynności pielęgnacyjne z uwzględnieniem

		miejsca i rodzajów zaburzeń napięcia mięśniowego oraz dysfunkcji ruchowych u noworodka, dziecka w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym oraz podjąć działania korekcyjne u dziecka w wieku wczesnodziecięcym.
5	E.1WW.U2.	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami, rodzicami i innymi uczestnikami procesu rehabilitacji, edukacji, terapii.
Kompetencje społeczne		
1	E.1WW.K1	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
2	E.1WW.K2	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy w działaniach WWR.
3	E.1WW.K2	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań oraz podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
4	E.1WW.K2	Odpowiedzialnie pełni rolę zawodową związaną z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.
5	E.1WW.K1	Podejmuje refleksje na tematy etyczne, przestrzega zasad etyki zawodowej i etyki badań naukowych.
6	E.1WW.K1	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.
7	E.1WW.K2	Jest gotów do wykorzystania wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych sytuacji dziecka i rodziny oraz podejmowania skutecznych działań wspomagających rozwój dziecka i podnoszących jakość życia rodziny.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> - Systematyka metod w fizjoterapii. - Neurorozwojowe metody terapii zaburzeń rozwojowych u dzieci – założenia teoretyczne, podstawowe zasady terapii, techniki terapeutyczne i sposoby wspomagania rozwoju dziecka oraz wspomagania czynności funkcjonalnych koniecznych dla osiągnięcia względnej samodzielności dziecka. - Ergoterapia - założenia. - Terapia ręki - funkcje, etapy rozwojowe, uwarunkowania funkcji ręki, zabawy manualne. - Treningi pielęgnacji małego dziecka. 		

Moduł: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową i wspieranie jego rodziny

Liczba godzin: 50

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W1.	Zna i rozumie podstawy audiologii.

2	E.1WW.W1.	Ma podstawową wiedzę na temat budowy i fizjologii narządu słuchu.
3	E.1WW.W3.	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę na temat przyczyn, rodzajów i stopnia uszkodzenia słuchu.
4	E.1WW.W3.	Ma podstawową wiedzę na temat środków technicznych wspomagających słyszenie.
5	E.1WW.W3.	Zna i rozumie metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju, a w tym zna podstawowe wskaźniki subiektywnych i obiektywnych metod badań słuchu.
6	E.1WW.W3.	Ma podstawową wiedzę na temat różnic między testami diagnostycznymi a przesiewowymi badaniami słuchu.
7	E.1WW.W3.	Zna i rozumie metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju, a w tym ma podstawową wiedzę na temat diagnozy surdologopedycznej oraz stosowanych narzędzi badawczych.
8	E.1WW.W3.	Zna podstawowe koncepcje dotyczące wczesnej wielospecjalistycznej diagnozy i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
9	E.1WW.W3.	Zna metody wspomagania wykorzystywane we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
		Umiejętności
1	E1WW.U1.	Potrafi analizować podstawy audiologii.
2	E1WW.U3.	Potrafi scharakteryzować uszkodzenie narządu słuchu uwzględniając przyczynę, czas wystąpienia wady, typ i stopień wady.
3	E1WW.U3.	Umie zinterpretować dane z audiogramu i na tej podstawie scharakteryzować uszkodzenie narządu słuchu.
4	E.1WW.U3.	Potrafi stosować metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
5	E.1WW.U3.	Potrafi wykonać proste behawioralne badanie przesiewowe w celu ustalenia ewentualnej wady słuchu.
6	E.1WW.U3.	Posiada umiejętność przygotowania oraz przeprowadzania analizy i prezentacji metod wykorzystywanych we wspomaganiu rozwoju i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością słuchową z przykładowymi ćwiczeniami do zajęć.
7	E.1WW.U3.	Potrafi realizować programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji.
8	E.1WW.U3.	Potrafi przygotować w oparciu o diagnozę wstępną plan oraz opracować scenariusz zajęć rehabilitacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością słuchową i przeprowadzić takie zajęcia.
9	E.1WW.U3.	Potrafi zaproponować i przeprowadzić zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
		Kompetencje społeczne
1	E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
2	E.1WW.K1.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
3	E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych sytuacji dziecka i rodziny oraz podejmowania

		skutecznych działań wspomagających rozwój dziecka i podnoszących jakość życia rodziny.
4	E.1WW.K3.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań oraz podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
5	E.1WW.K4.	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie oceny i konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
6	E.1WW.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby dziecka z niepełnosprawnością słuchu i jego rodziny, jest chętny do niesienia pomocy dziecku i jego rodzinie w zakresie wczesnej opieki pedagogicznej.
7	E.1WW.K2.	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia dzieckiem z niepełnosprawnością słuchową.

Treści programowe

- Anatomia narządu słuchu.
- Charakterystyka uszkodzenia słuchu ze względu na stopień, miejsce i czas uszkodzenia.
- Przyczyny uszkodzenia słuchu.
- Charakterystyka obiektywnych badań słuchu.
- Charakterystyka subiektywnych badań słuchu.
- Badanie szeptem i mową - opracowanie testu, analiza wyników badania.
- Badanie audiometryczne - konstruowanie wykresu krzywych słyszenia.
- Badania słuchu w kamerze ciszy.
- Analiza i interpretacja danych z audiogramu.
- Aparatura wspomagająca słyszenie, rodzaje technicznych środków wspomagających słyszenie.
- Systemy implantów ślimakowych.
- Etiologia powstawania zaburzeń mowy spowodowanych uszkodzeniem słuchu.
- Symptomatologia zaburzeń funkcjonowania słuchowo-językowego dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Logopedyczna (funkcjonalna) klasyfikacja uszkodzeń słuchu.
- Rozwój mowy i funkcji słuchowych dzieci słyszących i niesłyszących - analiza porównawcza.
- Ocena funkcjonalna dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Narzędzia do oceny funkcjonalnej dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Sposoby oceny postępów w rehabilitacji małego dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Sposoby wspomagania wszechstronnego rozwoju małego dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Konstruowanie IPWWR dla dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Problemy rodziców dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Metody pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością słuchową.
- Organizacja pracy rehabilitacyjnej - cele, metody, formy, środki dydaktyczne.
- Zajęcia wstępne - cele, funkcje i przykłady.
- Metody wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową.

- Wychowanie słuchowe dziecka z niepełnosprawnością słuchową, w tym zastosowanie strategii i form komunikacji wspomagającej i alternatywnej, wybór metod komunikowania się najbardziej adekwatnych do potrzeb dziecka (np. nauka polskiego języka migowego), decyzje w sprawie kształcenia (np. edukacji dwujęzycznej).
- Diagnoza surdologicpedyczna.
- Planowanie i realizacja działań wspierających i rehabilitacyjnych ukierunkowanych na rozpoznawanie i rozwijanie mocnych stron i zdolności dziecka z niepełnosprawnością słuchową.

Moduł: Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzrokową i wspieranie jego rodziny

Liczba godzin: 50

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.1WW.W1.	Zna i rozumie podstawy okulistyki.
2	E.1WW.W1.	Potrafi wymienić i scharakteryzować wady refrakcji oraz wybrane schorzenia układu wzrokowego występujące u dzieci.
3	E.1WW.W1.	Zna podstawowe parametry diagnozy okulistycznej i potrafi je interpretować.
4	E.1WW.W3.	Zna specyfikę rozwoju funkcji wzrokowych i potrafi opisać poszczególne etapy rozwoju widzenia oraz zna specyfikę zaburzeń w rozwoju widzenia i rozumie, jak one mogą wpływać na rozwój dzieci słabowidzących.
5	E.1WW.W3.	Zna cele i warunki przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci słabowidzących.
6	E.1WW.W3.	Zna procedurę postępowania podczas przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia oraz wybrane narzędzia służące do funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci słabowidzących.
7	E.1WW.W3.	Zna teoretyczne założenia stymulowania wzroku oraz rodzaje i formy oddziaływań usprawniających widzenie u dzieci słabowidzących, w tym dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną.
8	E.1WW.W3.	Zna wybrane programy terapeutyczne przeznaczone do wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
9	E.1WW.W3.	Zna specyfikę rozwoju orientacji przestrzennej u dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
Umiejętności		
1	E1WW.U1.	Potrafi interpretować zapisy parametrów okulistycznych i rozpoznania okulistyczne dotyczące małych dzieci.
2	E1WW.U1.	Potrafi wymienić i scharakteryzować wady refrakcji oraz wybrane schorzenia układu wzrokowego występujące u dzieci.
3	E1WW.U3.	Potrafi scharakteryzować specyfikę i następstwa funkcjonalne wybranych schorzeń układu wzrokowego występujących u małych dzieci.
4	E.1WW.U2.	Potrafi ocenić poziom rozwoju widzenia oraz rozpoznać zaburzenia funkcji wzrokowych u dzieci.

5	E.1WW.U2.	Potrafi wnioskować w jaki sposób zaburzenia funkcji wzrokowych mogą wpływać na rozwój poznawczy, społeczny i motoryczny dziecka z niepełnosprawnością wzrokową.
6	E.1WW.U2.	Potrafi opisać sposób oceny poszczególnych funkcji wzrokowych u małych dzieci i przeprowadzić funkcjonalną ocenę widzenia małego dziecka.
7	E.1WW.U3.	Potrafi przygotować indywidualny program usprawniania widzenia dla dziecka słabowidzącego w oparciu o wyniki funkcjonalnej oceny widzenia i inne informacje na temat funkcjonowania dziecka.
8	E.1WW.U3.	Potrafi dokonać oceny i adaptacji otoczenia pod kątem potrzeb małego dziecka z niepełnosprawnością wzrokową.
Kompetencje społeczne		
1	E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych sytuacji dziecka i rodziny oraz podejmowania skutecznych działań wspomagających rozwój dziecka i podnoszących jakość życia rodziny
2	E.1WW.K1.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
3	E.1WW.K4.	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka z niepełnosprawnością wzrokową.
4	E.1WW.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec dzieci niewidomych i słabowidzących.
5	E.1WW.K2.	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia dzieckiem z niepełnosprawnością wzrokową.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> – Anatomia układu wzrokowego i fizjologia widzenia. – Elementy optometrii: oko jako układ optyczny; refrakcja i wady refrakcji (wady wzroku). – Charakterystyka schorzeń układu wzrokowego występujących u dzieci (m.in. retinopatia wcześniaków, zaćma wrodzona, niedorozwój nerwu wzrokowego, zanik nerwu wzrokowego i inne). – Wybrane metody diagnozy i leczenia chorób układu wzrokowego u małych dzieci. – Warunki, specyfika, etapy rozwoju widzenia. – Zaburzenia w rozwoju widzenia i ich wpływ na rozwój poznawczy, społeczny i motoryczny dzieciz niepełnosprawnością wzrokową. – Cele, warunki i zasady przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci w wieku niemowlęcym, poniemowlęcym i przedszkolnym. – Wybrane narzędzia do funkcjonalnej oceny widzenia u małych dzieci. – Metodyka i procedura postępowania podczas przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u małych dzieci. – Zasady, warunki i etapy stymulacji wzroku i usprawniania widzenia dzieci słabowidzących. – Wybrane zagadnienia dotyczące rozwijania orientacji przestrzennej dzieci z niepełnosprawnością wzrokową. 		

Przygotowanie dydaktyczno-metodyczne

Moduł: Ocena możliwości i potrzeb dziecka

Liczba godzin: 80

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.2WW.W1.	Zna założenia i strukturę Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia ICF oraz aktualnej Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych.
2	E.2WW.W1.	Zna i rozumie założenia i znaczenie oceny funkcjonalnej we wczesnym wspomaganiu rozwoju, zna koncepcje i standardy dotyczące wczesnej wielospecjalistycznej oceny rozwoju dziecka w wieku 0-7 lat, w zakresie jego potencjału rozwojowego.
3	E.2WW.W1.	Zna prawidłowy przebiegu procesu diagnostycznego ze szczególnym uwzględnieniem roli wieloprofilowej, kompleksowej oceny funkcjonalnej.
4	E.2WW.W1.	Zna narzędzia diagnostyczne do oceny rozwoju dziecka w celu określenia profilu funkcjonalnego dziecka.
5	E.2WW.W1.	Zna zasady konstruowania narzędzi do oceny funkcjonalnej (arkusze obserwacji, zadania diagnostyczne).
6	E.2WW.W1.	Posiada wiedzę z zakresu wybranych metod i technik oceny małego dziecka.
7	E.2WW.W1.	Zna poziomy wsparcia WWR i zasady kwalifikacji dziecka na poziomy wsparcia.
Umiejętności		
1	E.2WW.U1.	Potrafi planować, realizować i interpretować wielospecjalistyczną ocenę rozwoju dziecka i sfery jego najbliższego rozwoju.
2	E.2WW.U1.	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zachowań małego dziecka w domu i środowisku pozarodzinnym, potrafi określić fazy rozwoju dziecka.
3	E.2WW.U1.	Potrafi scharakteryzować wybrane narzędzia diagnostyczne uwzględniając wiek rozwojowy, zespół zaburzeń klinicznych, zakres i stopień niepełnosprawności.
4	E.2WW.U1.	Potrafi planować, przeprowadzać i analizować ocenę funkcjonalną według podejścia ICF; potrafi planować, realizować i interpretować wielospecjalistyczną ocenę rozwoju dziecka w obszarach uszkodzenia struktur ciała, zaburzenia funkcji i aktywności oraz czynników osobowościowych i społecznych, z uwzględnieniem potrzeb dziecka i zasobów jego środowiska.
5	E.2WW.U1.	Umie zinterpretować dane z orzeczeń i opinii i na ich podstawie dobrać odpowiednie techniki, narzędzia, próby badawcze w celu opracowania kompleksowej oceny funkcjonowania dziecka wraz z wytycznymi do indywidualnego planu wczesnego wspomagania rozwoju i wsparcia rodziny.
6	E.2WW.U1.	Potrafi opracować arkusz danych diagnostycznych do obserwacji i badania małego dziecka i zasobów rodziny.

7	E.2WW.U1.	Potrafi samodzielnie dokonać obserwacji rozwoju dziecka oraz dokonać oceny funkcjonalnej oraz zinterpretować i wspólnie z zespołem WWR opracować profil funkcjonalny dziecka.
8	E.2WW.U1.	Potrafi dokonać w zespole kwalifikacji dziecka na podstawie określonego profilu funkcjonalnego do poziomu wsparcia WWR.
9	E.2WW.U1.	Potrafi komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk.
Kompetencje społeczne		
1	E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokończenia się i rozwoju osobistego.
2	E.2WW.K3.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka i wspierania potencjału rodziny.
3	E.2WW.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami oraz rodzicami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy. Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
4	E.2WW.K1.	Jest gotów do okazywania empatii dzieciom i rodzicom potrzebującym wsparcia i pomocy. Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec dziecka i jego rodziny.
5	E.2WW.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na ocenę funkcjonalną małego dziecka i jest świadomy jej znaczenia dla rozwijania potencjału rozwojowego dziecka, realizacji wspólnie w zespole wsparcia terapeutycznego i środowiskowego, którego celem jest integracja i włączenie społeczne.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> - Miejsce ICD i ICF w procesie wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny. - Praktyczne zastosowanie ICF i ICD w ocenie funkcjonalnej dziecka i planowaniu wsparcia terapeutycznego i środowiskowego. - Teoretyczne podstawy oceny funkcjonalnej, pojęcie, cele i cechy oceny funkcjonalnej, zasady konstruowania narzędzi diagnostycznych do oceny funkcjonalnej - arkusze obserwacji, zadania diagnostyczne. - Wybrane metody oceny małego dziecka. - Profil funkcjonalny małego dziecka - skryning rozwojowy małego dziecka, zasady konstruowanie arkusza do wieloprofilowej oceny. - Opracowanie serii zadań diagnostycznych w zakresie oceny funkcji percepcyjno-motoryczno-poznawczych i komunikacji oraz przystosowania społecznego. - Charakterystyka standaryzowanych narzędzi badawczych oraz procedura badań. - Studia przypadków - formułowanie opisu funkcjonowania dziecka. 		

Moduł: Wsparcie środowiskowe w WWR

Liczba godzin: 45

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.2.WW.W1.	Zna założenia społecznego modelu wsparcia rodziny i pracy środowiskowej.
2	E.2.WW.W1.	Zna regulacje prawne dotyczące możliwości wsparcia oraz ochrony dziecka i rodziny w polskim systemie prawnym.
3	E.2.WW.W1.	Zna podstawowe elementy systemu wsparcia dziecka i rodziny.
4	E.2.WW.W1.	Zna metody, techniki i narzędzia służące określeniu potrzeb i zasobów rodziny i środowiska pozarodzinnego w zakresie rodzaju wsparcia jakiego potrzebuje dziecko i rodzina.
5	E.2.WW.W1.	Wie w jaki sposób wspierać rodzinę, by zachować jej intymność i zdolność do samoregulacji.
6	E.2.WW.W1.	Zna możliwości wsparcia dziecka i rodziny uwzględniając założenia biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności, modelu skoncentrowanego na rodzinie i modelu pracy środowiskowej.
7	E.2.WW.W1.	Zna zakres zadań i kompetencji osób współdziałających z dzieckiem i rodziną w sektorach: zdrowia, edukacji, pomocy społecznej, w tym asystenta rodziny, asystenta osoby z niepełnosprawnością, opiekuna osoby z niepełnosprawnością i innych jednostek zaangażowanych w proces wsparcia dziecka i rodziny.
8	E.2.WW.W1.	Zna prawa i obowiązki rodziców, w tym aspekty prawne związane z opieką kuratorską, ograniczeniem lub pozbawieniem praw rodzicielskich.
9	E.2.WW.W1.	Zna zakres obowiązków w przypadku podejrzenia przestępstwa lub łamania prawa przeciwko dzieciom i młodzieży, np. w sytuacji zaniedbywania, wykorzystania seksualnego, przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej.
10	E.2.WW.W1.	Zna zakres obowiązków w ramach współpracy z koordynatorem WWR oraz specjalistą wiodącym WWR na rzecz dziecka i rodziny.
11	E.2.WW.W1.	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę dotyczącą podstawowych mechanizmów zarządzania i organizacji sieci wsparcia WWR w nawiązaniu do społeczno-środowiskowego modelu wsparcia dziecka i rodziny.
12	E.2.WW.W1.	Zna rolę środowiska społecznego w włączeniu dziecka rodziny do aktywności uczestnictwa i współdziałania społeczności lokalnej.
13	E.2.WW.W1.	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego w zakresie analizy indywidualnych przypadków funkcjonowania dziecka i rodziny.

14	E.2.WW.W1.	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań (obserwacji bezpośredniej, skal badawczych i szacunkowych, wywiadu).
		Umiejętności
1	E.2WW.U1.	Potrafi nawiązać i utrzymać kontakt z rodziną i środowiskiem.
2	E.2WW.U1.	Potrafi wykorzystywać założenia społecznego modelu wsparcia rodziny, modelu skoncentrowanego na rodzinie w pracy środowiskowej.
3	E.2WW.U1.	Potrafi w jak najszerszym ujęciu wykorzystać regulacje prawne dotyczące wsparcia oraz ochrony dziecka.
4	E.2WW.U1.	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu WWR, rodziną dziecka oraz środowiskiem opiekuńczo-wychowawczym w zakresie realizacji WWR, w tym z koordynatorem WWR oraz specjalistą wiodącym WWR.
5	E.2WW.U1.	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone działania z dzieckiem i rodziną.
6	E.2WW.U1.	Potrafi wykorzystać w procesie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny wiedzę z zakresu organizacji pomocy środowiskowej w środowisku społecznym dziecka i rodziny.
7	E.2WW.U1.	Potrafi w postaci jasnych i klarownych wniosków przedstawić sytuację dziecka i jego rodziny, ekomapę.
8	E.2WW.U1.	Potrafi dokonać opis przypadku dziecka i rodziny (w postaci zanonimizowanej), który zawiera istotne informacje dotyczące dziecka, opis głównego problemu rodziny i dziecka dotyczącego funkcjonowania w obszarach jakości życia rodziny.
9	E.2WW.U1.	Potrafi omówić i przekazać zebrane informacje na temat zrealizowanego studium przypadku.
10	E.2WW.U1.	Potrafi dokonać interpretacji rozpoznania klinicznego, profilu funkcjonalnego dziecka, oceny funkcjonalnej dziecka (przygotowanej przez siebie i we współpracy z innymi specjalistami zespołu WWR oraz rodziną) oraz ekomapy, która pozwala ustalić instrumenty wsparcia rodziny i środowiska pozarodzinnego dziecka.
11	E.2WW.U1.	Potrafi wskazać propozycje wsparcia dla dziecka i rodziny wraz ze wskazaniem możliwych działań innych specjalistów i podmiotów.
12	E.2WW.U1.	Potrafi opracować w zespole plan i opis udzielanej przez siebie pomocy lub możliwej do otrzymania w danym systemie/środowisku.
13	E.2WW.U1.	Potrafi dokonać ewaluacji podjętych działań wykonywanych osobiście oraz przez innych specjalistów, którzy byli zaangażowani w WWR.
14	E.2WW.U1.	Potrafi pracować w zespole WWR: obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków zespołu, rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością, lepiej rozumie samego siebie oraz rozmówców przez poszerzenie wiedzy i świadomości na temat umiejętności miękkich niezbędnych w komunikacji, wyjaśnia i przekazuje w sposób zrozumiały informacje dotyczące

		oceny funkcjonalnej, założeń indywidualnego planu wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny (IPWWR), potrafi świadomie wykorzystać wiedzę w zakresie negocjacji, rozwiązywania problemów, zachowania w sytuacji kryzysowej.
15	E.2.WW.U1.	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.
		Kompetencje społeczne
1	E.2.WW.K1.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy sytuacji wewnątrz rodziny oraz jej miejsca w środowisku, okazywania empatii dziecku potrzebującemu wsparcia oraz jego rodzinie.
2	E.2.WW.K2.	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka, umiejętności rozwiązywania problemów we współpracy z członkami zespołu WWR.
3	E.2.WW.K3.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka i rodziny.
4	E.2.WW.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej specjalisty WWR, wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej, współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> – Prawne aspekty organizowania wsparcia środowiskowego w ramach społeczności lokalnej. – Zasady organizacji wsparcia środowiskowego (rola samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej, placówek zdrowia i edukacji, organizacji pozarządowych) oraz możliwości ich wykorzystania w procesie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny. – Regulacje prawne dotyczące dziecka, rodziny, pieczy zastępczej. – Modele pracy środowiskowej i ich wykorzystanie w procesie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wsparcia rodziny. – Metody, techniki oraz narzędzia służące do diagnozowania zasobów społeczności lokalnej oraz gwarantowania dostępności dla dziecka i rodziny. – Praktyka i strategia działań środowiskowych. – Etapy pracy metodą środowiskową. – Aranżacja przestrzeni dziecka i rodziców. – Rola i zadania Instytucji koordynacyjnej Centrum Dziecka i Rodziny w organizacji i moderowaniu sieci wsparcia WWR. – Ewaluacja, superwizja i interwizja w pracy zespołowej i środowiskowej. – Procedury postępowania badawczego dotyczące analizy sytuacji dziecka i rodziny w środowisku rodzinnym i pozarodzinnym. – Metodyka opracowywania i prezentacji wyników badań dotyczących sytuacji dziecka oraz rodziny w nawiązaniu do zasobów środowiskowych. – Studium przypadku – wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcie rodziny oraz wsparcie środowiska, w którym funkcjonuje, planowanie pracy terapeutycznej w domu i placówce opiekuńczo-wychowawczej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego, 		

aranżacji przestrzeni, kształtowania postaw społecznych umożliwiających inkluzję społeczną, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ewaluacja.

Moduł: Planowanie procesu WWR

Liczba godzin: 80

Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.2WW.W1.	Zna i rozumie ideę projektowania kompleksowego wsparcia terapeutycznego dziecka, jego rodziny i środowiska: planów wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny (IPWWR), oddziaływań wspomagających i ich ewaluacji.
2	E.2WW.W1.	Zna zasady konstruowania IPWWR.
3	E.2WW.W1.	Zna etapy konstruowania indywidualnych planów wspomagania rozwoju.
4	E.2WW.W1.	Zna zasady opracowania studium przypadku.
5	E.2WW.W1.	Zna zasady i sposoby operacjonalizacji zadań i dostosowywania ich do realizacji w warunkach domowych w ramach czynności rutynowych.
Umiejętności		
1	E.2WW.U1.	Umie opracować wieloaspektowy profil funkcjonalny dziecka i ekomapę rodziny i środowiska.
2	E.2WW.U1.	Umie określić trudności i mocne strony funkcjonowania dziecka i jego środowiska.
3	E.2WW.U1.	Potrafi projektować kompleksowe wsparcie terapeutyczne dziecka i jego rodziny, zastosowaniem zasad projektowania uniwersalnego oraz racjonalnego usprawniania.
4	E.2WW.U1.	Umie sformułować cele WWR (dziecko, rodzina) zgodnie z założeniami nowego modelu WWR.
5	E.2WW.U1.	Umie określić warunki realizacji planu WWR zgodnie z założeniami nowego modelu WWR.
6	E.2WW.U1.	Potrafi projektować kompleksowe wsparcie terapeutyczne dziecka i jego rodziny; planować, realizować i ewaluować IPWWR, omawia i uzasadnia decyzje co do dalszych form wsparcia wskazując na możliwe rozwiązania alternatywne i potencjalne zagrożenia na dalszych etapach pracy.
12	E2.WW.U1.	Potrafi opracować i przeprowadzić zadania terapeutyczne wynikające z oceny funkcjonalnej w warunkach domowych dziecka, uwzględniając codzienne czynności rutynowe.
13	E2.WW.U1.	Potrafi organizować sytuacje dydaktyczne prowokujące do samodzielnej aktywności i twórczego poszukiwania rozwiązań edukacyjnych oraz wspierające rodziców i dzieci w samodzielności w zdobywaniu wiedzy.
Kompetencje społeczne		
1	E.2.WW.K1.	Jest gotów do okazywania empatii dzieciom i rodzicom potrzebującym wsparcia i pomocy.
2	E.2WW.K3.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy sytuacji wewnątrz rodziny oraz jej miejsca w środowisku.

3	E.2.WW.K2.	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.
4	E.1WW.K4	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań oraz podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne i terapeutyczne.
5	E.2WW.K2	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
6	E.2WW.K3	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
7	E2WW.K3	Potrafi współpracować w grupie.
8	E2WW.K4	Potrafi omówić z rodzicami, opiekunami dziecka profil funkcjonalny dziecka, ekomapę i indywidualny plan wczesnego wspomaganie jego rozwoju i wsparcia rodziny.
9	E.2WW.K4	Potrafi współpracować z rodzicami dziecka i ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania IPWWR dziecka.
10	E.2WW.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami i specjalistami WWR oraz rodziną dziecka i jego środowiskiem w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

Treści programowe

- Etapy konstruowania indywidualnych planów wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny (IPWWR).
- Etap identyfikacji potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka.
- Etap oceny potrzeb i możliwości dziecka.
- Etap konceptualizacji IPWWR.
- Etap ewaluacji.
- Regulacje prawne dotyczące konstruowania programów.
- Studia przypadków - analiza oceny potrzeb i możliwości dziecka oraz opracowanie na ich podstawie IPWWR.
- Ocena efektywności podjętych działań w kontekście konceptualizacji problemu i założeń przyjętych w kontekście skoordynowanego planu wsparcia i rodziny.
- Przegląd wybranych niedyrektywnych i dyrektywnych strategii i metod terapii w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną.
- Praca terapeutyczna nad umiejętnościami kluczowymi dziecka w domu i placówce.
- Integracja percepcyjno-motoryczna - poziomy i etapy w procesie uczenia, metody wspomaganie rozwoju percepcyjno-motorycznego dziecka.
- Psychopedagogiczne metody wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej edukacji
- Praca w ze środowiskiem we wdrażaniu strategii terapeutycznych i komunikacyjnych

Praktyki zawodowe

Liczba godzin: 180

Moduł: Praktyka w podmiotach realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcie rodziny		
Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do	Wiedza

	efektów kierunkowych (symbol efektu)	
1	E.3WW.W1.	Zna zadania instytucji i podmiotów realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dziecka oraz wsparcie rodziny w systemie oświaty i poza nim, będących w sieci WWR.
2	E.3WW.W2.	Zna organizację, statut i plan pracy instytucji i podmiotów stanowiących sieć wsparcia WWR.
3	E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w instytucjach i podmiotach realizujących działania w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz wsparcie rodziny w systemie oświaty i poza nim, będących w sieci WWR.
4	E.3WW.W3.	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.
5	E.3WW.W3.	Zna zadania poszczególnych członków transdyscyplinarnego zespołu specjalistów. Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
		Umiejętności
1		Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania zespołu WWR.
2	E.3WW.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli i specjalistów ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
3	E.3WW.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych, przez nauczycieli, terapeutów i innych specjalistów zaangażowanych w WWR.
4	E.3WW.U2.	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomagania rozwoju.
5	E.3WW.U2.	Poprawnie określa cele zajęć terapeutycznych, opiekuńczych, środki dydaktyczne, itd; prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
6	E.3WW.U2.	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk.
7	E.3WW.U2.	Potrafi współpracować z zespołem WWR, analizować, przy wsparciu opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania merytorycznego i metodyczno-dydaktycznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie tych praktyk.
8	E.3WW.U9.	Potrafi połączyć określone treści własnej specjalizacji z wiedzą z innych obszarów, realizacją wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w sposób odpowiedni i znaczący dla każdego dziecka i rodziny.
		Kompetencje społeczne

1	E.3WW.K1.	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
2	E.3WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokończania się i rozwoju osobistego.
3	E.3WW.K1.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
4	E.3WW.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z specjalistami, w celu poszerzenia swojej wiedzy.
5	E.3WW.K1.	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
6	E.3WW.K1.	Ma świadomość wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.
7	E.3WW.K2.	Podejmuje działania promowania i optymalizowania włączenia w życie społeczne dziecka i rodziny.
8	E.3WW.K3.	Jest gotów do wzmacniania udziału rodziny w procesie WWR oraz zwiększania jej potencjału na wszystkich etapach rozwoju dziecka.
9	E.3WW.K4.	Jest gotów do okazywania szacunku i wzajemności w relacjach z rodzicami oraz w zespole transdyscyplinarnym.

Praktyka zawodowa: indywidualna praca środowiskowa z dzieckiem i rodziną (studium dziecka i rodziny)		
Efekty uczenia się		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	E.3WW.W1.	Zna i rozumie wpływ cech rozwoju dziecka, zasobów rodziny oraz warunków środowiska społecznego na podejmowane działania w ramach WWR.
2	E.3WW.W5.	Zna i rozumie kluczową rolę rodziny dziecka i społeczności lokalnej w procesie uczenia się i rozwoju małych dzieci.
	E.3WW.W3.	Zna i przestrzega zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w podmiotach realizujących wczesne wspomaganie rozwoju oraz w pracy środowiskowej; będących w systemie systemu oświaty i poza nim.
3	E.3WW.W2.	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego w zakresie monografii przypadku.
4	E.3WW.W3.	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań (obserwacji bezpośredniej, skal szacunkowych, wywiadu, skal badawczych zgodnych z kryteriami diagnostycznymi).
Umiejętności		
1	E.3WW.U4.	Potrafi powiązać opanowane treści teoretyczne i praktyczne z rutynowymi czynnościami życia codziennego w środowisku dziecka i rodziny na podstawie zdobytej wiedzy podczas hospitacji, praktyki, seminariów, interwizji i superwizji, z udziałem rodzin objętych WWR oraz specjalistów.
2	E.3WW.U4.	Potrafi stosować odpowiednie sposoby kontaktu z dzieckiem, rodziną i jego środowiskiem.
3	E.3WW.U8.	Potrafi docenić rolę pozytywnych relacji i interakcji oraz wsparcia jako podstawy działania.
4	E.3WW.U4.	Potrafi zintegrować treści własnej specjalizacji z wiedzą w innych obszarach, realizacją wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.
5	E.3WW.U3.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych z wykorzystaniem interwizji i superwizji.
6	E.3WW.U2.	Potrafi dokonać opisu przypadku (w postaci zanonimizowanej), który zawiera istotne informacje dotyczące niepełnoletniego dziecka, opis głównego problemu rodziny i pacjenta dot. funkcjonowania w różnych obszarach jego życia; omówienie przeprowadzonego przez siebie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodziną/nauczycielami; rozpoznanie kliniczne, ocenę funkcjonalną (przygotowane przez siebie lub otrzymaną od innych specjalistów); wnioski z zebranych informacji uwzględniające zasoby dziecka, jego rodziny i otoczenia; propozycje pomocy wraz ze wskazaniem możliwych działań innych specjalistów; plan i opis udzielanego

		przez siebie wsparcia lub możliwych form wsparcia do otrzymania w danym systemie/środowisku; wnioski i ewaluacja/omówienie/ocena podjętych działań wykonywanych osobiście oraz przez rodziców i innych specjalistów, którzy byli zaangażowani we wsparcie dziecka i rodziny.
7	E.3WW.U3.	Potrafi wydobywać i precyzować obszary kluczowe w rozwoju dziecka oraz projektować ich eksplorację poznawczą w trakcie postępowania diagnostycznego i terapeutycznego.
8	E.3WW.U1.	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.
Kompetencje społeczne		
1	E.3WW.K1.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
2	E.3WW.K2.	Skutecznie współdziała w zespole WWR, z rodziną i środowiskiem dziecka w realizacji wsparcia terapeutycznego i środowiskowego w celu poszerzania swojej wiedzy.
3	E.3WW.K2.	Promuje i optymalizuje włączenie w życie społeczne dziecka i rodziny.
4	E.3WW.K2.	Wzmacnia udział rodziny w procesie WWR oraz zwiększa jej potencjał na wszystkich etapach rozwoju.
5	E.3WW.K4.	Okazuje szacunek i wzajemność w relacjach z rodzicami oraz w zespole transdyscyplinarnym.
Treści programowe		
<ul style="list-style-type: none"> – Empatia i zrozumienie dziecka, włączenie w życie społeczne dziecka i rodziny, wzmacnianie udziału rodziny w procesie WWR oraz zwiększania jej potencjału na wszystkich etapach rozwoju, zasady pracy z rodziną w środowisku. – Nabywanie wiedzy i umiejętności związanych z prowadzeniem procedury postępowania badawczego. – Poznanie metod opracowywania i prezentacji wyników badań. – Jakościowa i ilościowa perspektywa badawcza - możliwości zastosowania. – Opracowanie studium przypadku: postępowanie diagnostyczne względem dziecka z zaburzeniami rozwojowymi oraz jego rodziny, planowanie pracy terapeutycznej, ewaluacja. – Weryfikacja nabytej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w praktycznym działaniu na rzecz dziecka i rodziny w procesie WWR. 		

Wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką uczestnik studiów podyplomowych musi uzyskać w ramach tych praktyk

Praktyka jest obowiązkowym elementem programu kształcenia na studiach podyplomowych Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcie rodziny. W trakcie praktyk studenci zdobywają doświadczenie i wykorzystują zdobytą podczas studiów wiedzę w trakcie prowadzonych zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w instytucjach związanych merytorycznie ze specjalnością studiów podyplomowych.

Wymiar odbywania praktyk zawodowych

Uczestnicy studiów podyplomowych odbywają:

- **60-godzinną** praktykę zawodową w placówkach edukacyjnych z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – **4 pkt**,
- **60-godzinną** praktykę zawodową asystencko-pedagogiczną w zespołach WWR – **4pkt**
- **120-godzinną** praktykę zawodową asystencko-pedagogiczną: indywidualna praca środowiskowa z dzieckiem i rodziną (studium dziecka i rodziny) – **10 pkt**.

Zaliczenie praktyk

Zaliczenie praktyk odbywa się na podstawie dokumentacji w postaci wypełnionego dzienniczka praktyk, scenariuszy przeprowadzonych zajęć, protokołów hospitacji oraz końcowej oceny opisowej (opinia), zakończonej oceną w stopniu (w skali 2-5). Dokument powinien posiadać pieczęć placówki i niezbędny podpis specjalisty oraz dyrektora placówki.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez uczestnika studiów podyplomowych w trakcie całego cyklu kształcenia.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się zaliczeń i egzaminów określone są w części B sylabusu na dany rok akademicki

Warunki ukończenia studiów podyplomowych oraz sposób określenia wyniku studiów podyplomowych na świadectwie ukończenia studiów podyplomowych.

1. Zaliczenie przedmiotów objętych planem studiów, przygotowanie projektu dyplomowego i obrona pracy dyplomowej.
2. Zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego określony jest w procedurze dyplomowania.